ԺԳ. ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 147 | ՇԱԲԱԹ, 22 ԱՊՐԻԼ, 1900 | 6 ՄՈՒՀԱՐՐԻՄ, 1317 | 22 ՆԻՍԱՆ, 1316 | 5 ՄԱՅԻՍ (Ն. Տ.) 1900

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԽԻԿ

Պոլսոյ համար { Տարեկան 75 ղրշ. Վեցամսեայ 40 „
Գաւառներու համար { Տարեկան 100 „ Վեցամսեայ 50 „ Եռամսեայ 25 „
Արտասահման { Տարեկան 23 Ֆր. Վեցամսեայ 12 „

Նամակ կամ ոեւէ զրուցիւն պէտք է ուղղել Տնօրէնութեան:

ԾԱՂԻԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

«زاغيك» ارمنيجه يومى وسياسى غزته
مطبعه و اداره‌خانه ى
غلطه‌ده حمدى پاشا خان

Կ. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Համտի-բաշա խան

Rédaction du Journal Arménien „DZAGHIK“ Galata, Pérchémbé-Bazar Hamdi-Pacha Han

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ

20 ՓԱՐԱ | ՏՆՕՐԷՆ Բ. ՀԱՆԷՍԵԱՆ | 20 ՓԱՐԱ

ԵՕԹՆԵԱԿԸ

*Մխիթարական երեւոյթ մ'է տեսնել թէ ընթերցող հասարակութիւնն սկսած է շահագրգռուիլ տնտեսական, ընկերային, բարոյական նիւթերէն, եւ ամէնէն առաջ զանոնք փնտռել օրաթերթերուն մէջ։ Իր կոչման եւ պարտականութեանց գիտակ հասարակութիւն մը տարբեր կերպով չի կրնար վարուիլ։ Պէտք է միտքերը տարուցել մեր նիւթական վիճակը բարւոքելու անհրաժեշտ հարկին վրայ գրուածներով։ Արհեստային, առեւտրական ծանօթութիւններ ամէն ժամանակէ աւելի օգտակար են եւ անոնք պէտք է մանաւանդ շահեկանութիւն ունենան մեր ընթերցողներուն համար։ Աշխատինք մեր ողջը լաւ արհեստաւորներ ընել, կեանքի աշխատութիւններն արհամարհելի չեն թնա. անտեսական, նիւթական բարեկեցութեան հետ բարոյական տարբեր ուղղութիւն մը կուտան այնպէսի աշխատութիւնք։ Մեր հասարակութիւն բնականէն շատ յարմար տաղանդ մ'ունի արհեստներու եւ նիւթական գործերու համար։ Հերի՛ք զբաղեցանք գրականութիւամբ, եւ նորավէպերու ընթերցման հերի՛ք տուինք մինքզինքնիս։ Նայինք որ մեր բարոյական միջավայրը լաւ փոփոխութիւն մը կրէ. ա՛յդ միջավայրը չենինք մենք մեզի համար։ Գրագիր, գրագէտ, քահանայ, վարժապետ, ասոնք ամենքն աղէկ, բայց ամէն մարդ եթէ ա՛յս ասպարէզներուն համար պատրաստուի, ա՛յս յոյսերով որորուի եւ գրական որդիդը չալեն միայն, ու տոմարակալութեան սիրով վառուած արհեստներն արհամարհեն, նոտարներու հասարակութիւն մը միայն կ'ըլլանք քիչ ժամանակէն, եւ արհեստներուն ընձեռած պատուական դիւրութիւնները կը կորսնցնենք։ Երկրագործութիւնն արդէն բարձի թողած ենք։ դպրոցէն ելնող պատանիները դաւառներուն մէջ հեռզհեռէ կը ծախեն իրենց արտերն ու պարտէզները, եւ անոնց դրամով շիք հագուստներ կը շինեն իրենց, ընկերային փայլուն դիրք մը ձեռք ձգելու անմիտ փառասիրութեամբ։ Հայն իր արտէն, պուռէն իր պարտէզէն, կանաչեղէնն իր բանջարանոցէն քաղելու աւանդական ջերմեռանդութիւնն ալ, որ դիւղերուն մէջ ապաստանած էր, հիմակ անոնցմէ ալ կը փախչի։ Աշխարհաքաղաքացի ըլլալու ապուշ յաւակնութիւն մը մեր դժբախտութիւնէն սիրեր, տիրապետեր է մեր ուղեղներուն։

Զգե՞նք այս անմտութիւնները, յարգենք մանն ու արօրը, թթենին ու որթատունկը չարխմարենք, արտերնիս ազրենք եւ հողն փնտռե՛նք մեր սնունդը փոխանակ փայլուն դրասեղաններու գամուած մնալու եւ անոնցմէ ապասելու օրապահիկը։

ԹՐԱՆՍԿԱԼ ԵՒ ՕՐԱՆԺ

ԳԼՈՒԽ Դ. (31)

ՌՈՏԵԶԻԱ

ԶԱՐԴԸՐԸՏ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հարաւային Ռոտեզիա՝ անկախապար վերը միւսածներէն՝ կը բաղկանայ երկու գլխաւոր նահանգներէ. արեւմտեան կողմը՝ Մաշոնալանտ եւ արեւելեալկողմը՝ Մաշոնալանտ. Վերջին մարդահամարին համաձայն 15,000 Եւրոպացի եւ 300,000 խափշիկ կը գտնուին այդ դաւառներուն մէջ։

Իւրաքանչիւր նահանգ ունի քաղաքային քոմիսէր [civil commissoner] մը որ քանի մը պաշտօն ունի. նահանգը կը կառավարէ, տուրքերը կը հաւաքէ, դատական գործերուն կը նայի, վաճառականութիւնը կը քաջալերէ, իր նահանգին եկամտայոյսը կը հաւասարակշռէ եւն. եւն.։ Իրեն օգնական ունի ընկերքոմիսէր մը որ սեւամորթներուն վերաբերեալ գործերով կ'զբաղի մասնաւորապէս, անոր գործերուն գործ կը դնէ եւ դատական գործերուն կը նայի։

Զարդրբրտ ընկերութիւնը մեծ փոյթ չէ տարած հանրային շինութեանց, որովհետեւ ուրիշ աւելի ստիպողական պէտքեր ներկայացած են։ Հաղիւ քանի մը խճուղիներ շինուած ու քանի մը դեռերու վրայ նաւարկութիւն հաստատուած են։

Զարդրբրտ ընկերութեան բաժնետէրերուն խօսքին նայելով, Ռոտեզիայի հողը ամենաղզի արմտիքներու, շաքարեղէգի, մանեօքի հնակութեան շատ կը յարմարի, ինչպէս նաեւ անասնաբուծութիւնը մեծապէս կը յաջողի հոն։ Բայց դժբախտաբար մինչեւ ցարդ այդ երկրին մէջ հաստատուող գաղթականները գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք չեն ձգած։

Երկաթուղի.—Երկաթուղիի հինգ ընկերութիւններ կան այժմ, որոնցմէ երկուքը արդէն իսկ գիծեր կը շահագործեն, իսկ մնացեալ երեքը դեռ նոր գործի ձեռնարկած են։

Ոսկեհանքերը.—Ռոտեզիա Ուիտվաթերսրանտի չի նմանիր, ուր ոսկի հանքերը անընդհատ ապառաժուտներէ կը բաղկանան։ Շատ մը տեղեր, հին ատեններու մէջ շահագործուած հանքերու հետքեր գըտնուեցան, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ հանքահարստ երկիր մըն է Ռոտեզիա։ Ոսկեհանքերու գլխաւոր նահանգներն են Պիւլավայո, Կուէլո, Պէլինկուի, Սալիզպրի, Իւմդալի եւ Վիքտորիա։

Հանրագիտակեն կ'արտատպենք հետեւեալ սիրուն գրական հատորիկը, մեր ընթերցողներուն ճաշակ մը տալու համար թէոդիկի գողտրիկ ոճեն։

ԾԱՌԻՆ ՏԱԿ

Ամսուան հանդարտ միջօրէ մըն է։ Տերեւ մը չերերար, ոչ ալ կտուց մը կը շաղակրատէ շուրջի թաւուտներէն։

Լայնշէտ վճիտ աւազանը յարմանքով կ'ըմպէ զեղեալ ջերմութիւնը ցորեկուան, ու շուրջը շարուած թաղարներէն փարիկասուն ծաղիկներ՝ արեւին ջլթիկ լոյսէն աչքերնին առած՝ կը մրափեն ձանձրոյթով։ Բոլոնանքը, կարմիր ամաններուն ձգած ափ մը չուքին մէջ գորտեր նստած են կկուզ՝ որոնք ապուշ նայուածքով մը կարծես կը մտաբռնեն իրենց երկակենցաղի կեա՛նքը անիմաստ։

Կնիւններու նկարչային խուրձ մը կ'արտացայտի աւազանին պորտէն, իր նրբաթել շիւղերուն ստուերովը ճեղքտելով յղկուն այտը աւազանին։ Ջուրի օձ մը աղամազ կ'ոլորուի ատոնց մէջ, բերանը զօդոչ մը խածած։ Ու սէղերը կը սարսռին...։

Քանի մը քայլ վերօք, դալար դարտատիը կը կոթողէ իր վրայ դարեւոր հակայ թմբի մը, ճիւղճանքը խօլարձակ փռած կապոյտին մէջ։ Անոր տակ, հորիզոնաձեւ յաղթ ոստ մը կախուած են զոյգ պարանոներ՝ վարը տախտակի լեկորով մը, որուն վրայ աղջիկ մը նստած կ'օրուի մինակը։

Կախօրրանին մէն մի երթեւեկին, արունքը իրար միացուցած, դեղին կիսակօշիկին ներքնոտը պինդ դարի մը կուտայ զեռնին եւ կը նետուի աջ ձախ՝ օդին մէջ լքուն ու երջանիկ...։

Անուշ խարտեաշ մըն է ան։ Արեւը թմբին ստաղարթներէն թորուելով մաղուելով՝ կուգայ ճաճանչել ոսկի քիստերու գոյն իր վարսերուն վրայ, որոնք ծոծրակն ի վար կը ջրվէժին, եւ որոնց մէջ խիզը նետած է բոլորակ սանար մը արծաթէ։ Ու պարանոցը ալապաստրի պէս ողորկ՝ պիսակուած է դեղին սաթէ համրիչով մը, վարդի վրայ նարդէս ցանուած տեսնելու պատրանքը տալով աչքին։

Ցղայ է գեռ։ Ատիկա կ'ընդզգաս իր զգոնցէն՝ որուն տակ լանջքին զոյգ կոհակը թեթեւ մը կ'ուռի, ինք՝ անոր թարմ ոճուին անպիտակ։ Ատիկա կ'ընդզգաս նաեւ իր աչքերուն երկինքէն՝ ուր աշխարհի անդէտ քնքուշ կուսութիւնը կը փողփողի, եւ այն լոյս երեսէն ուր անմեղութեան շնորհը կը ծփայ։

Բունին քով, կանանչին վրայ, դպրոցի գիրք մը, կաղամար ու տետրակներ ձրդուած են անխնամ։

Ու կ'երգէ՝ այ, անանկ հիացիկ ձայնով մը ուր վտակի մը քիշոտ կարկաչը կայ եւ ազնիւ ֆլիւթի մը սոյլը թրթռակ, կ'երգէ՝

Հանրագիտակեն կ'արտատպենք հետեւեալ սիրուն գրական հատորիկը, մեր ընթերցողներուն ճաշակ մը տալու համար թէոդիկի գողտրիկ ոճեն։

ԾԱՌԻՆ ՏԱԿ

Ամսուան հանդարտ միջօրէ մըն է։ Տերեւ մը չերերար, ոչ ալ կտուց մը կը շաղակրատէ շուրջի թաւուտներէն։

Լայնշէտ վճիտ աւազանը յարմանքով կ'ըմպէ զեղեալ ջերմութիւնը ցորեկուան, ու շուրջը շարուած թաղարներէն փարիկասուն ծաղիկներ՝ արեւին ջլթիկ լոյսէն աչքերնին առած՝ կը մրափեն ձանձրոյթով։ Բոլոնանքը, կարմիր ամաններուն ձգած ափ մը չուքին մէջ գորտեր նստած են կկուզ՝ որոնք ապուշ նայուածքով մը կարծես կը մտաբռնեն իրենց երկակենցաղի կեա՛նքը անիմաստ։

Կնիւններու նկարչային խուրձ մը կ'արտացայտի աւազանին պորտէն, իր նրբաթել շիւղերուն ստուերովը ճեղքտելով յղկուն այտը աւազանին։ Ջուրի օձ մը աղամազ կ'ոլորուի ատոնց մէջ, բերանը զօդոչ մը խածած։ Ու սէղերը կը սարսռին...։

Քանի մը քայլ վերօք, դալար դարտատիը կը կոթողէ իր վրայ դարեւոր հակայ թմբի մը, ճիւղճանքը խօլարձակ փռած կապոյտին մէջ։ Անոր տակ, հորիզոնաձեւ յաղթ ոստ մը կախուած են զոյգ պարանոներ՝ վարը տախտակի լեկորով մը, որուն վրայ աղջիկ մը նստած կ'օրուի մինակը։

Կախօրրանին մէն մի երթեւեկին, արունքը իրար միացուցած, դեղին կիսակօշիկին ներքնոտը պինդ դարի մը կուտայ զեռնին եւ կը նետուի աջ ձախ՝ օդին մէջ լքուն ու երջանիկ...։

Անուշ խարտեաշ մըն է ան։ Արեւը թմբին ստաղարթներէն թորուելով մաղուելով՝ կուգայ ճաճանչել ոսկի քիստերու գոյն իր վարսերուն վրայ, որոնք ծոծրակն ի վար կը ջրվէժին, եւ որոնց մէջ խիզը նետած է բոլորակ սանար մը արծաթէ։ Ու պարանոցը ալապաստրի պէս ողորկ՝ պիսակուած է դեղին սաթէ համրիչով մը, վարդի վրայ նարդէս ցանուած տեսնելու պատրանքը տալով աչքին։

Ցղայ է գեռ։ Ատիկա կ'ընդզգաս իր զգոնցէն՝ որուն տակ լանջքին զոյգ կոհակը թեթեւ մը կ'ուռի, ինք՝ անոր թարմ ոճուին անպիտակ։ Ատիկա կ'ընդզգաս նաեւ իր աչքերուն երկինքէն՝ ուր աշխարհի անդէտ քնքուշ կուսութիւնը կը փողփողի, եւ այն լոյս երեսէն ուր անմեղութեան շնորհը կը ծփայ։

Բունին քով, կանանչին վրայ, դպրոցի գիրք մը, կաղամար ու տետրակներ ձրդուած են անխնամ։

Ու կ'երգէ՝ այ, անանկ հիացիկ ձայնով մը ուր վտակի մը քիշոտ կարկաչը կայ եւ ազնիւ ֆլիւթի մը սոյլը թրթռակ, կ'երգէ՝

Զայնը կ'երգէ սեր ու գգուանք
Համակ յուզում ու սարսուռ. . . .
Այ հերի՛ք են երգդ ու նուագ
Բոց աչքերդ ինձ դարցուր . . . ։

Անդիտակ, ընչովին անդիտակ արտասանած բառերուն իմաստին, կը կրկնէ, կ'երգնէ՝ զայն, իր ճօճուին հետ թափ տալով նաեւ երգուածքին, եւ հրամայած բարձրութիւններուն հանելով կոխորդանն ու ձայնիկը։

Անդին, անոր անհիւր տարուբերին, պառկող բիւրեղ աւազանը կը զողնայ գոլար պատկերը իր հայելին մէջ, շուշանաթոյր կարճ քղանցքին գաղտնապահ ծալքերէն բռնէ մինչեւ սեւ գուլպայէ որունքները, եւ այն զոյգ ծղիքը կաթնորակ որ քովընտի՛ չուռաններուն պլլուած են խորձուիներո՛ւ պէս մատղշուկ։

* * *

. . . Օրուէ՛ գուն, օրուէ՛, կայտառ, պայծա՛ռ աղջիկ, ու երգէ՝ այդ երգը որուն մէջ ձայնիդ ներքոյը կայ, եւ տարփոտ պարմանիի մը ըղձա՛նքը բոցանուռ։

Ուշ կամ կանուխ, գո՛ն ալ ճանչնաս պիտի աշխարհքը, եւ տեսնաս թէ ինչ համ է ըմպանքը վիշտին։ Երակներուդ մէջ, վերնամաշկիդ տակ ու լանջքիդ խորը պիտի զգաս այն կծուակիծ հոսանուտը զոր Սէրը պիտի քալեցնէ դողունի, որպէս զի սկսիս հառաչել՝ չնչառութեանդ։ Ան տանն զգալո՛վ է որ պիտի երգես, ու բառերուն հետ, եղանակին հետ պիտի վրդովիս, պիտի արտասուես ու պիտի յուսաս։

Այդ՝ պիտի յուսա՛ս . . . ։

Վաղը, երբոր այս թմբին տակ դատնորէն, չուզե՞ս պիտի պարաններէն առակախիլ, հապա կանաչ կողքով հատոր մը թղտատել, կամ աւազանին եզրը երթալ՝ տուայտ դիմադիծդ դիտելու։ Այսօր լքուն ու երջանիկ, այսօր տիտ՛ուր ու երազուն։

Վաղը, կ'ըսեմ, մոռնա՞ս պիտի օրուիլներդ, որովհետեւ, ա՜հ, օրերու դերը ատանձնեա՛ պիտի, սենեակիդ անկիւնը ծունկ չոգած պղտիկ հրեշտակիդ խանձարուրին քով։

Ու կանչածդ՝ որ հիմայ սիրերդ մըն է խանդոտ, օրո՛ր մը դանայ պիտի, ալիքներուդ ալքէն փրցուած խօսքերով, մեղանուշ, աղերսո՛ղ օրոր մը, հեշտանքով խիեալու համար զաւկիդ աչկունքը փաղփուն...։

Օրուէ՛ գուն, օրուէ՛, խարտեաշ, մատղա՛շ աղջիկ։

ԹԷՈԴԻԿ ԼԱՊՃԻՆՃԵԱՆ

ԸՆԴՈՎԵԱՅ ՀԵՌԱԳՐԱԹԵԼԵՐԸ

Անչուշտ ազնիւ ընթերցողք ամէն առաւօտ կը կարդաք «Ծաղիկ»ի երրորդ երեսին մէջ աշխարհս չորս կողմերէն յղուած վերջին հեռագիրները։ Երբեք հարցուցած էք զուք ձեզ թէ ինչպէս չինուած կամ ի՞նչ կերպով զետեղուած են այն հեռագրական ընդծովեայ պարաններն որոնք կը հաղորդեն վերջին լուրերը, գրաւ կը դնեմ թէ ոչ։ Այս հարցման իբր պատասխան ֆրանսերէն հանդէսէ մը կը քաղենք հետեւեալը։

Հեռագրական ընդծովեայ պարաններուն շինութեան եւ զետեղման վրայ խօսելէն առաջ՝ քանի մը հակիրճ տեղեկութիւններ տանք հեռագրաթելերու կացութեան վրայ։

Մինչեւ հաշուով՝ աշխարհիս հին մասերը իրարու միացնող ընդծովեայ գլխաւոր հեռագրաթելերու երկայնութիւնն է 300 հազար քիլոմեթր, որոնց 250,000ը Բրիտանական սկտութեան կը վերաբերին, 30,000ը՝ Ֆրանսայի, եւ 20,000ն ալ միւս պետութեանց։ Այս թիւերը ակնյայտ կը ցուցնեն տեղ զօրութիւնն ու առաւելութիւնը զոր ունի Անգլիա ծովու վրայ՝ պատերազմի ատեն։

Ցիրաւի բոլոր աշխարհս գերի է անգլիական պարաններուն։

Ա. Տասներեք թելեր Անգլիան կը միացնեն Հիւսիսային եւ Հարաւային Ամերիկաներուն։

Բ. Բազմաթիւ պարաններ Ճիպրալթարը, Մալթան, Եգիպտոսը, Կարմիր ծովը ու Ատենը Լոնտոնի հետ հաղորդակցութեան մէջ կը դնեն։

Գ. Ատենէն կը մեկնին Հնդկական, Զինական, Աւստրալեան եւ Հարաւ-Ափրիկեան գիծերը։

Դ. Վերջապէս Ափրիկեան ցամաքը գրեթէ պաշարուած է Բրիտանեան ընդծովեայ պարաններով, որ անոր բոլորտիքը ցանցած են։

Այսպէսով Ամերիկայէն, Ափրիկէէն, Զինաստանէն, Հնդկաստանէն եւ Աւստրալիայէն քաշուած հեռագիրները Անգլիական խիստ զրաքննութեան մը կ'ենթարկուին, ինչ որ բացորոշապէս կը բացատրէ թէ ինչո՞ւ համար Թրանսվալեան պատերազմին սկիզբն անգլիական զօրաբաժնի մը պարտութիւնն իր անգլիական յաղթանակ հեռագրուեցաւ, եւ մենք ալ այս սուտին հաւատացինք, կամ թէ աւելի ճիշտը ստիպուեցանք հաւատալ։

Ֆրանսական գիծեր.—Ֆրանսական ընդծովեայ հեռագրական ցանցին ամենակարեւորն են, նախ՝ Պրէստ նաւահանգիստը հիւսիսային եւ հարաւային Ամերիկաներու կապողը, յետոյ երեք հեռագրական պարաններն, որ Ֆրանսան՝ Ալժերիոյ եւ Թունուզի հետ հաղորդակցութեան մէջ կը դնեն։ Բոլոր միւս ֆրանսական պարանները հարկաւոր են Անգլիական պարաններուն։ Եւ այս խեղճութեան դարման տանելու համար էր որ — ինչպէս անչուշտ կարդացին ընթերցողք՝ «Ծաղիկ»ի Արտասահմանի լուրերուն մէջ — Ֆրանսայի Խորհրդարանը քանի մը միլիոններ քուէարկեց պարաններու շինութեան։

Հեռագրական պարանին շինութիւնը.— Հեռագրական պարան մը կը բաղկանայ պղնձեայ թելերէ որ եղեկտրական հոսանուտը կը հաղորդեն։

Եւ որպէս զի եղեկտրականութիւնը ամբողջովին կղզիանայ, պղնձէ թելերը կուտաբերգա (gutta-percha)ով կը պատեն, որ տեսակ մը առաձգական խէժ (caoutchouc) է եւ կ'արտածուի Մալաքայի անգլիական գաղութէն կամ Սոնտայի Հոլանտական կղզիներէն։

Կուդայէ այս պատեանը կը պահպանուի երկաթեայ կամ պողպատեայ թելերէ կազմուած զրահով մը, որ ըստ տեղւոյն կրկին է։ Կուդային եւ երկաթեայ պարանին միջեւ կը զետեղեն տեսակ մը հնդիկ կտաւ։ Ծովեզերայ մօտ ուր խլման վտանգները բազմաթիւ են՝ երկաթեայ զրահն ալ կը պատեն կտաւով։

Ամենահաստ պարանը 57 հազարորդամեայ տրամագիծ ունի։ Երբեմն ալեաց զօրութիւնն այնչափ է որ՝ յարգէ չիւղի մը պէս կը պրկեն զայն։ Աշխարհիս ամենէն երկայն ընդծովեայ հեռագրաթելն է Պրեսթ Ֆրանսական նաւահանգիստը՝ Նիւեորքի միացնող գիծը։ Երկաթէ, պղնձէ եւ կուդայէ կազմուած այս երկայն օձը՝ որ հին եւ նոր աշխարհներն իրարու կը կցէ՝ 5,700 քիլոմեթր երկայնութիւն ունի, եւ 10 միլիոն քիլօ կը կշռէ։ Զայն շինելու համար գործածուեցան 930,000 քիլօ զուտ պղինձ 560,000 քիլօ կուդայ, 1,400,000 քիլօ հընդիկ կտաւ, եւ 5,500,000 քիլօ երկաթեայ կամ պողպատեայ թել։

Առանց լուրջ պատճառի չէ որ այսպէս կրկին եւ կրկին զրահով կը պատեն ընդծովեայ պարանները։ Ատոնց մէկէ աւելի վտանգներ կ'սպառնան։ Ծովեզերքին մօտ՝ նաւու խարիսխները կը կապէին անոնց, կը պատեն եւ կը խզեն։ Ծովուն յատակի ժայռերը չարաչար կը մաշեցնեն։ հիւսիսային սառնակոյտերն՝ որ ծովուն շատ խորը կը մրճին, հասարակածային յաճախակի փոթորիկներն ու մրրիկները պարաններու խլման մեծ պատճառներն են։ Երկու ծովային կենդանիներ հեռագրաթելերուն մշանջենական պատուհասներն են, մին չսնանուկի տեսակէն է եւ իր սղոցաձեւ ժանիքովը կը կրծէ, միւսը՝ մրջիւնի մեծութեամբ միջատ մ'է որ կտաւը կը ծակէ եւ մինչեւ հոսանուտն հաղորդող թելերը կը հասնի։ Երրորդ տեսակի թշնամիներն են. կէտ ձուկը, գլիլնը, չանանուկը, միաժանին՝ որ չարունակ կը կռուին ու կը կռուին պարաններուն դէմ։

Պարաններու գետեղումը.—Որչափ ալ մեծ ըլլան խոչընդոտները, Գիտութիւնը գիտէ միշտ յաղթել։ այսպէս է որ ընդծովեայ պարանի զետեղման պէս դժուարին գործողութիւն մը՝ եթէ ոչ դիւրացուցած՝ դէթ կանոնաւոր եւ արագընթաց եղած է։ Նիւ Եորքը Անգլիան կղզիներուն միացնող ֆրանսական պարանին զետեղումը քանի մ'ամսուան մէջ աւարտեցաւ։

Ինքնաշխիդ հաւ ելմտական, հողային եւ հանքային ընկերութիւններ կան Ռոտեզիայի մէջ։ Մինչեւ հիմա եղած չհաղորդումները գոհացուցիչ արդիւնք մը չեն տուած եւ յոյս ալ չկայ թէ մօտ ատենները մէջ այդ վիճակը բարւոքի։ Տեղափոխութեանց դժուարութիւնները, ապրուստի սղութիւնը եւ ծախքերու շատութիւնը պատճառ կ'ըլլան որ ոսկեհանքերը պէտք եղած գոհացուցիչ արագրութիւնը ու հասոյթը չտան։ Այս պարագան մեծ մտատանջութիւն կը պատճառէ Զարդրբրտ ընկերութեան բաժնետէրերուն։

Շատ դժուար է կարծիք մը յայտնել այս մասին, կարծիք մը զոր դէպքերը պիտի դան բոլորովին կերպարանափոխել։ արդարեւ, եթէ օրին մէկը Անգլիա հաւանի տասը տարի առաջ Ինքնավար ընկերութեան տուած պայմանագրութիւնը ետ առնել, այն ատեն հաւանաբար Ինքնավար ընկերութեան այժմու բաժնետէրերը որոշեալ գումար մը ստանան, թերեւս հաւասար իրենց արժէթղթերուն արդի արժէքին։ Բայց չի յուսացուիր որ անգլ. կառավարութիւնը 17 միլիոն անգլ. ոսկիի ահագին գումարը վճարէ Ինքնավար ընկերութեան եւ Երեսփ. Ժողովը որքան ալ սարուկն ըլլայ Սէսիլ Ռոսսի շահագիտութեանց, երբեք խոշոր վարկ մը չի քուէարկեր Ռոտեզիայի նման ընդարձակ երկրի մը, որ արդիւնք մըն ալ տուած չէ ցարդ։

Ակներեւ է թէ մինչեւ հիմա դէպքերը չնպաստեցին ընկերութեան գործերուն բարւոք ընթացքին. ահագին ծախքեր եղան այդ երկրին անտեսական զարգացման համար, մանաւանդ սկզբնաւորութեան ատեն։

(Շարունակելի)

ցաւ։ Զետեղումը կը յանձնուի հեռագրի յատուկ նաւու մը։ Այս կարգի նաւերը յատկապէս այս գործողութեան համար չինուած են եւ կը կրեն անադին տաշտեր Ջրով լի՝ որոնց մէջ կը զետեղուին պարանները։ Նաւուն կամրջակին վրայ շարուած են բազմաթիւ մեքենաներ, որոնք հաղորդակցութիւնը ապահովելով, նաւուն ընթացքը՝ պարաններն իջնելու ընթացքին հետ պիտի յարմարցնեն։ Վարպետ գործաւորներ մանրաքննին աշխատութեամբ կը կցեն իրարու արկածով խզուած կամ բաւական մեծ չեղող պարանները։ Եւ այսպէս պարանակիր նաւը կը շարունակէ իր ընթացքը՝ սահեցնելով իր ետեւէն հեռագրաթելը, երբեմն ժամը 14էն 16 քիլոմեթր արագութեամբ։

Քանի մը մանր տեղեկութիւններ. — Պրէսդ Նիւ-Եորք հեռագրաթելը կրնայ վայրկեանը 30 բառ հեռագրել։ Տարուան մը մէջ Եւրոպայի եւ Ամերիկայի միջեւ 30 միլիոն բառեր փոխանակուեցան։

Սպանեւամերիկեան պատերազմին առեն զուարճալի միջադէպ մը պատահեցաւ։ Ամերիկացիք՝ իրենց զրահաւորներու օգնութեամբը՝ կը Ջանային Բուպա կղզին չեզոքացնել։ Ջանալով կտրել բոլոր հեռագրական թելերը, որոնք զանի Անթիլեանց կը միացնէին։ Սէն—Լուի չոգենաւը՝ օրերով վնտռտելէ յետոյ՝ վերջապէս երրժանի գործիքը պարանի մը հանդիպեցաւ։ Ամերիկացիք քաշեցին եւ կտրեցին։ Բանի մ'օր վերջը հակցուեցաւ որ հինաւուրց հեռագրաթելի մը խզուած եւ մեռեալ պարան է եղեր, զոր իրենք ճամայիքը Բուպայի միացնող թելը կարծեր էին։ Այս դէպքը երկայն ատեն նոյն իսկ ամերիկեան լրագրիներու ծաղրածութեան նիւթ եղաւ։ Ասիկա խմբագիրներու անբուժելի հիւանդութիւնն է՝ որ ամենաիոքր դէպքէ մ'օգուտ կը քաղեն իրենց լրագրին սիւնակները լեցնելու համար։

ԵԴՈՒԱՐԴ ՍԱՔԱՅԵԱՆ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՀԱՐԱՒ-ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ՊՕԷՐԱԿԱՆ ՆԱՀԱՆՋԸ

ՊԼԷՕՄՖՈՆԴԱՅՆ, Ապրիլ 28. — Զօր. Եան Համիլդըն դէպ ի արեւելք իր յառաջխաղացումը կը շարունակէ, բայց ո՛չ առանց ընդդիմութեան։ Թշնամին թէեւ չի փորձեր բռնել Զրի Աւազաններուն մօտ բլուրները, բայց տեղւոյն լեռնային մէն մի դիրքէն օգուտ կը քաղէ դէպ ի Լէտիզրանտ նահանջի դիծը ապահովելու։ Մեր հեծեալ հետեւակները տակաւին փախստական Պօէրներու ներկայութենէն ազատած չեն։ Ջանքը քչելու գործը դժուար է, եւ չի կարծուիր որ անոնք շուտով հպատակութիւն յայտնեն, քանի որ երկիրն իրենց ռազմագիտութեան շատ աղէկ կը յարմարի։ Թշնամին մեր յառաջխաղացումէն զրդռուելով կրակի տուաւ Ռիխոդը ագարակը՝ Լիվքորի հարաւային կողմը։»

—«Ճիշդ հիմա կը գտնամ Պրանդֆօրտի մօտ գտնուող անգլ. պահակներուն քովէն։ Պօէրական պահնորդներ ամէն օր կ'այցելեն Բարի Սայտինկը, ուսումնասիրելու համար մեր յառաջխաղացման հաւանական դիծը։ Պրանտֆորդէն բնաւ դէնտակ մը չպիտի պարպեն, որովհետեւ պօէրական քաղաքականութեան մասն է քաղաքն ազատել ռմբակոծութենէ։ Վէդ դեսին կամուրջը կործանած է, կ'ըսուի։ Թշնամիք խրամներու մէջ պատնիշաւորուած են Պրանտֆորդի հարաւային արեւելեան բլուրներուն վրայ, բայց լուրջ ընդկիմութիւն մը պիտի չընեն մինչեւ որ Բրուսդատ հասնինք։ Պօէրներուն ձիերը խիստ յոգնած են. եւ մարդիկն ալ վնասած են Վէբէնէրի անգլ. պահնորդներուն վրայ իրենց փորձն անցկաղ երթալուն համար»

ՎԷԲԻՆԷՐԻ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎՐԱՑ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆԵՐ.—«Մեր մարդոց բռնած գերիները Վէբէնէրի մէջ կատարեալ չրջանակ մ'էր, տասն մղոն չրջապատով։ Խրամներով պաշտպանուած էր, որոց յատակաձեւն ալ սքանչելի արհեստով ծրագրուած էր։ Վէբէնէրի ա՛յդ խրամները ցոյց տուին թէ թնդանօթի ամէնէն ահեղ կրակները բան մը չեն կրնար ընել յարմարագոյն խրամներու մէջ պատնիշաւորուող բանակի մը։ Մէֆքինկի պաշարումն ալ արդէն նոյնը կը հաստատէ։ Մոռցած չէ անչուշտ թէ Պօէրք Մակէրոֆոնդայնի առջեւ ո՛րչափ դիմադրեցին մեր թնդանօթներուն՝ իրենց խրամներուն շնորհիւ։ Մեր պաշարումն ընդ ամէնը տասն եւ եօթն օր տեւեց։ Մեր մարդիկ բարեբախտաբար առատ ուտելիք եւ ջուր ունէին, ռազմամթերքն ալ առատ էր, միայն թընդանօթները պակաս էին։ Պաշարման երկրորդ օրը Պօէրք զօրաւոր յարձակում մ'ընին Բարեյուսոյ հեծեալ հրացանակիրներուն ընած բլրակներուն վրայ։ Սակայն յարձակումն ետ մղուեցաւ։ Ամէնէն աւելի շատ մարդ կորսնցուցինք այդ յարձակման ատեն, որովհետեւ մեր խրամները դեռ աւարտած չէինք։ Երկրորդ կարեւոր յարձակումը տեղի ունեցաւ անցեալ Դշ. երբ թշնամին թափեցաւ մեր հարաւային մասին վրայ։ Անգամ մ'ալ ետ մղուեցան ծանր կորուստներով։ Բարեյուսոյ հրացանակիրք զնդակոծեցին բաղմաթիւ Պօէրներ։ Մի միայն ա՛յդ յարձակման մէջ 100 Պօէրք սպաննուեցան, ինչպէս արդէն իրենք ալ կ'ըսեն։ Մեր զօրքեր անընդհատ ռմբակոծման ենթարկուած էին. քանի մը օր մինչեւ իսկ 400 ռումբ կը նետուէին։ Բայց մեր բոլոր կորուստներ 179 հոգի էին միայն, որոյմէ 30ը սպաննուած։ Աւելորդ է գովել պահակազօրաց պետ Տալկէդդի գնդապետը։»

ԹԱՊԱՆՉՈՒ. — «Այս կարեւոր դիրքը գրաւեցինք արագ արագ յառաջխաղացմամբ եւ ճամբան տեղ տեղ կռուելով։ Թապանչուի արեւմտեան կողմը եօթն մղոն հեռու՝ Պօէրք խրամներու մէջ պաշտպանուած էին Իսրայէլսբուրգի առջեւ։ 300 հոգի էին, բայց երկու փոքրիկ բլուրներու վրայ ընտիր դիրքեր ընտրած էին։ Զօր. Համիլդըն հրամայեց Սմիթ Տօրիըն կիսաբաժնին որ Պօէրները դուրս քշեն, ամէն վտանգ աչք առնելով եւ Թապանչուի վրայ քալէր։»

ԼՕՐԷՆՑՕ—ՄԱՐԲՈՒԷՍ.— Բորդուկէդ կառավարիչ Մարքիզ Բօսդա ֆրանսական ժիրոնտ շոգենաւով Եւրոպա մեկնեցաւ։ Ժիրոնտ Բարիզ կը տանի 135,000 անգլ. ոսկւոյ թղթադրամ եւ 121,000 անգլ. ոսկւոյ արժէքով ալ ճոյլ ոսկի, զոր կը ղրկէ Եօհաննէսպուրկի ֆրանսական Պանքան։

ՄԷՖԵՐԻՆԿԻ ՊԱՇԱՐՈՒՄԸ.— Բէրքստորը պօէրական զօրախումբը Պիկըրսպէրկէ Մէֆքինկ ղրկուեցաւ, Անգլիացւոց ղրկած օգնական զօրքերուն դիմադրելու համար։

ՊԷՑՐԱ.—Զօր. Բարիկդընի զօրաբաժինը կարելի եղածին չափ արագութեամբ դէպ ի Ռօսեդիա կը քալէ։ Եօթն փոխադրանաւեր զօրքերով, ձիերով, ռազմամթերքով Պէյրա հասեր են։ Ասոնք մեծ մասամբ Նաղալի եւ Բարեյուսոյ նաւահանդիստներէն կ'երթան։

ԲՐԵԴՈՐԻԱՅԻ ՊԱՅԹՈՒՄԸ.— Կառավարութեան կողմէ ղրկուած մասնագէտ քննիչները համոզուած են թէ Պէկպի եւ Ընկերութեան գործարանին պայթումը թշնամութեան արդիւնք է։ Ական մը գտնուեր է մինչեւ գործարանին կից տուն մը։ Կառավարութիւնը դադրեցուց կառամշրջոց երթեւեկը Տէլկոա ծոցին հետ, որպէսզի կասկածելի անձերը չկրնան փախչիլ։ Զերբակալուածներուն մէջ կը գտնուին Պէկպի գործարանատիրոջ որդին։ Երաշխաւորութեան փոխարէն ալ կը մերժուի անոր ազատ արձակումը։

ՁՕՐ. ԲՕԼ ԲԱՐՈՒ Օրանժի ագարակատէրներուն դէմ խիստ միջոցներ ձեռք կ'առնէ։ Իմանալով որ քանի մը ագարակատէրք Անգլիացւոյց դէմ կռուելով հանդերձ, իրենց կիներուն կը յանձնարարէին առիթը չփախցնել եւ Անգլիացւոյց հետ առուծախ ընել, հետեւեալ միջոցները ձեռք առաւ. «Արու բնակիչ չգտնուող ամէն ագարակներու մէջ բոլոր ձիերը կը դրաւուին։ Եթէ ապացուցուի որ ագարակներուն էրիկ մարդիկը բացակայութեան օրինաւոր շարժառիթ մը ունին, անոնց ամբարած խոտեղէնները միայն կ'առնեն, դրամը վճարելով։ Եթէ Օրանժի բնակիչք անմիջապէս իրենց Մաւզէրեան հրացանները չյանձնեն, իբրեւ պատերազմական գերի պիտի նկատուին անոնք։ Իշխանութեանց կողմէ»։ Անգլիացիք Թապանչուն բռնելով մեծ խոհեմութիւն կ'ընեն, որովհետեւ իրենց ետեւը պիտի ապահովեն այս կերպով։

ԱՆԳԼ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ խնդրանօք, Պելժ կառավարութիւնն իր երկրէն արտաքսեց Ճուլիս անուն ծաղրանկարիչը, որ նախատական նկարներ գծած էր Ճուլիս իտալացի է։

ՀՐԷԱԿԱՆ ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Զատիկն առաջին օրը, Պուքրէշի մէջ տեղի ունեցաւ հրէական գումարում մը։ Դաղթականութեան խնդիրն յուզուեցաւ, որ այս միջոցս առաջին խնդիրն է Ռումանիոյ հրեայ հասարակութեան մէջ։ Փոքր Ասիա եւ Ամերիկա դաղթողներուն մասին լուրեր տրուեցան։ Ատենապետն մը յետոյ, Դերմանիայէ իր առած տեղեկութեանց վրայ կրթնելով, առաջարկեց որ Հրեայք դաղթին դէպ ի Զինաստան, ուր կրնան եղեր հասատաուիլ՝ դերմանական հովանաւորութեան ներքեւ։ Կալիցիոյ եւ Ռուսիոյ Հրեաներէն ոմանք փորձելով Ռումանիա անցնիլ Տօրոհոյի ճամբով, այդ նահանգին կուսակալը Մօրուզի խիստ միջոցներ ձեռք առաւ արգիլելու համար։ Ռումանական թերթ մը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտայ հրեայ դաղթականութեան վրայ.—

«Վերին Մոլտաւիայէ եկող 35 երիտասարդ հրէից խումբ մը Կալացէն ճամբայ ելաւ, ինչպէս նաեւ 80 անձերէ բաղկացեալ ուրիշ խումբ մը Իպրայիլէն։ Այլ Եորկիի ոսնէն ետք 2000 հրեայք Ամերիկա, Անգլիա, Ֆրանսա, Զինաստան եւ Կիպրոս պիտի երթան։ Կալացի մէջ վերջերս հրէական խաբէութիւն մ'ալ տեղի ունեցեր է։ Ֆօքշանի հրէից դաղթական մանանխմբին քարտուղարը, Եօզէֆ Ունկար, խաղի միջոցին կորսնցուցեր է 3000 ֆր., դաղթականներուն խնայած փոքրիկ դումարներէն հաւաքուած դրամագլուխը»։

Ապրիլ Հրեան։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆ. — Զրոյց կը չրջի թէ Անգլիա Բասրան Մենելիքի պիտի թողու, եւ այս վերջինն ալ պիտի արտոնէ Բարեյոյսէն ի Սուսան երկաթուղիին անցքը հապէշական հողին վրայէն։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.— Ամերիկայի Երեսփ. Ժողովին արտօնեց կառավարութիւնն ընդծովեայ թորփիլլանաւերու տորմիլիկ մը շինել ծովեզերաց պաշտպանութեան համար։ Ծովակալ Տիուէյի կարծիքն հարցուելով Երեսփ. Ժողովին յանձնաժողովին կողմէ, բացարձակապէս նպաստաւոր կարծիք յայտնեց եւ համոզում ցոյց տուաւ որ, եթէ Սպանիացիք Մանիլայի ծովածոցին մէջ երկու ընդծովեաներ միայն ունենային, պիտի չկրնար երբեք հոն մտնել։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ.—Միացեալ Նահանգաց պատերազմական նախարար Մր. Էլայհու Ռուդ ակումբի մէջ ճառ մը խօսելով, ըսաւ.— «Ժամանակաց նշաններուն ուշի ուշով հետեւող մարդ մը անպատճառ կրնայ տեսնել թէ Ամերիկեան ժողովուրդը, քանի մը տարիէն, կա՛մ ընդհանրովին պիտի լքանէ Մընրոյի վարդապետութիւնը, այսինքն Ամերիկան Ամերիկայի ժողովրդեանն, կամ պիտի կռուի անոր համար։ Բայց զայն լքանելու կողմը չենք, եւ եթէ հարկ ըլլայ, պիտի կռուինք անոր համար։ Բայց պէտք է պատրաստուինք»։ Ուաշինկդընէ թղթակից մը կ'ըսէ թէ պատերազմական նախարարին խօսքերը Դերմանիոյ դէմ ուղղուած են, եւ դիւանագիտական աշխարհին մէջ զանազան մեկնութեանց առիթ տուած են։ Կ'ըսուի թէ վերջերս մեծաքանակ Մաւզէրեան հրացան եւ Բրուսի թնդանօթներ Պրազիլիա ներածուած են, եւ թէ ծրագրեր կան հարաւ-ամերիկեան նոր Դաշնակցութիւն մը կազմելու գերմանական հովանաւորութեան տակ։ Ուաշինկդընի գերման դեսպան Տր. Հոլլէպէն հերքեց այս խօսքը։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ Իշխանութիւնք արգիլած են Ռուսական սահմաններէն դուրս զրոնուող երիտասարդներու աղքատներուն կամ կարօտելոց համար ո՛ եւ է հանգանակութեան կատարումը։ Կովկասի ժողովրդոց մէջ։ Բացառութիւն եղած է Ռուսաստանի մէջ միայն Թրանսվալի վիրաւորելոց համար եղած հանգանակութիւնը։

ԱՅԳԱՆԻՍՏԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.— Այգդանիստանի Էմիրը պիտի յայտարարէ Անգլիացւոց թէ դժգոհ է անոնց։ կառավարութեան վարմունքէն, որ զինքը չի պաշտպաներ Ռուսիոյ յարձակուն ազդեցութեան դէմ, մինչդեռ Անգլիա հեղհեղաչ ծանր պահանջումներ կ'ընէ, սուղ ծախելով իր պաշտպանութիւնը։

ԱՄԲՈՂՋ ԸՆՏԱՆԵՒՔ մ'ապստամբելու կարող յարգով հիւսուած այս գլխարկը գրէթէ երկու մէջը տրամադիր ունի։ Զայն չմնալու համար պէտք եղաւ գործածել 3 հարիւրորդամէջ լայնութեամբ եւ 200 մէջը երկայնութեամբ ժապաւէն։ Երեք գործարաններ շարունակ աշխատեցան։ Երբ հակայաձեւ փեղջերին չինութիւնն աւարտեցաւ, զայն Անգլիայէն Աւստրալիա փոխադրելու համար՝ ուր կը ընակէր իր տէրը, ստիպուեցաւ 3 մէջը երկայնութիւն եւ կէս մէջը խորութիւն ունեցող արկղ մը չմնել տալ։ Իրաւացի է ընթերցողին հարցումը թէ՝ ինչ բանի պիտի կարենայ ծառայել այս տարօրինակ գլխարկը։ Կարելի է իր ընտանիքը պտոյտի տանն Աւստրալիոյ կիզիչ արեւէն պահպանելու համար՝ ըսին ոմանք։ Ոչ, Աւստրալիացին իր Անգլիացի եւ Ամերիկացի եղբարցը պէս գործնական մարդ է։

Հակայ գլխարկին տէրը պարզապէս Մէլպուրնցի գլխարկավաճառ մ'է, որ գլխարկը հանելուն պէս՝ զայն ի ցոյց դրաւ վաճառատան ցուցափեղկին մէջ, որուն առջեւէն անցան ու դարձան քաղքին բոլոր զատարկապորտ հետաքրքիրները։ Այս գլխարկը մի միայն վաճառատան հռչակին ծառայեց։

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԵՒ ԱՄԵՆԱՓՈՔՐ ԳԻՒՐԲ. — Եղունգի մեծութեամբ մատեան մ'աղուոր հրաշալիք մը չէ՞։ Այս մանր գիրքը կազմուած եւ պատկերազարդ ալ է (!!)։ Կը պարունակէ մանրատառ բանաստեղծութիւններ եւ կենդանագիրներ որ կը պատկերացնեն Վիքտորիա թագուհւոյն աղջկանութիւնը, Բէնդի դքսուհին, Պէթհովէն տոնական երաժիշտը եւ ուրիշ այլ եւ այլ աշխարհահռչակ անձնաւորութիւններ։ Գրքին երկայնութիւնն է 19 հաղարորդամէջ, իսկ լայնքը՝ 14։ Այս գաճաճ գիրքերը նորոյթի կարգը անցած էին Դարուս սկիզբը։ Բարիզցի մը այս հետաքրքիր գրքոյկներէն 20 հատ հաւաքած է։ Այս թղուկ գրքին դէմը կրնանք գտնել հոլանտերէն վիթխարի հատոր մ'որ մէկ մեղր լայնութիւն եւ 2 մեղրէ աւելի բարձրութիւն ունի՝ ճիշտ մարդու մը հասակը (!)։

ՁՈՒԿԵՐԷ ԾՈՎ ՄԸ.—ՁՈՒՐԻ ԱՒԵԼԻ ՁՈՒԿ.—Այս զարմանալի նորանշան երեւոյթը տեսնուեցաւ Միացեալ Նահանգաց Փալիֆոռնիա նահանգին մէջ։ Տօթաղին տաքութենէ մը յետոյ երաշտութիւն եղաւ եւ Բաւնդրի լիճը ցամքեցաւ։ Քանի մը միլիոն քառակուսի մեղր տարածութեան մը վրայ։ Քանի մը մեղր թանձրութեամբ ձուկերու վտառ մը առանց ջուրի մնաց։ Սպիտակեցան համար ճարակ ախտէ մը ազատելու համար՝ ժողովել զանոնք անմիջապէս եւ մօտակայ դաշտերուն մէջ իրը ազբ գործածել։

ՎԵՐՋԻՆ ԹՂԹԱԲԵՐ

ԲՐԵԴՈՐԻԱՅԻ պայթումին զոհերուն համար 4000 անգլ. ոսկի հանգանակուեր է։ Եօհաննէսպուրկի զինուորական հրամատարն հրամարական տալով պատերազմի դաշտը ղրկուեցաւ։ Եօհաննէսպուրկի պաշտպանութեան համար ոստիկանութեան յատուկ դունդ մը կազմակերպուեցաւ Իտալացի եւ Մաճառ գործաւորներէ։

ՀՐԱՄԱՏԱՐ ՊՕԹԱ. Բրեդորիայէն վերադարձաւ պօէրական զօրաց հրամատարութիւնն ստանձնելու։ Սրնտէյ գետին հիւսիսային կողմը։ Անգլիացիք խիստ ամուր խրամներ չմնացին Էլանտսլակդի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆԻ Սէսիլ պանդոկին մէջ Բրիտանական կայսրութեան Դաշնակցութիւնը մեծ հայկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ գաղթական զօրաց եւ աւտարալիացի պատուիրակներուն, նախագահութեամբ Տըվընշայրի դքսին։ Հրատիրելոց մէջ, թուով հինգ հարիւր, կը գտնուէին Կալլէսի իշխանը, Ներքի դուքսը, Բէտֆորտի դուքսը, Ֆայֆի դուքսը, Լորտ Սալիսպըրի, Զէտմընդլէն, Լորտ Ռոզպրի, եւլն։

Թագուհին կենաց բաժակ առաջարկելէ ետք, Տըվընշայրի դուքսը՝ յանուն Դաշնակցութեան կը շնորհաւորէ Կալլէսի իշխանը։ Կալլէսի իշխանը շնորհակալ կ'ըլլայ։ Լորտ Սալիսպըրի խօսք առնելով գովեստ ըրաւ գաղթական զօրաց եւ գաղթականութեանց, որք փայլուն օրինակներով փարատեցին աշխարհի սա՛ պատրանքը թէ Բրիտանական կայսրութիւնը խիստ ցրուած ըլլալով՝ չէր կրնար զործակցութիւն մը առաջ բերել Հարաւ-Ամերիկեան պատերազմին համար։ «Այս զորձակցութիւն զուշակել կուտայ թէ ժամանակին հետ կայսրութեան զանազան մասերը աւելի մտերմութեամբ պիտի կապուին, եւ անոր զօրութիւնն համեմատաբար պիտի աճի»։ Լորտ Սալիսպըրի իր ըսածին օրինակ տուաւ Ֆրանսան։ Բոստ թէ Եւրոպայի պատմութիւնն ուսումնասիրողը կրնայ տեսնել թէ ինչպէս կազմուած են Եւրոպայի մեծ ազգերը զանազան մասերէ։ «Զոր օրինակ, Ֆրանսա երբեմն տարբեր դաւառներու բաժնուած էր, իրարու նախանձոտ։ Այսօր Ֆրանսա արդի ժամանակաց ամէնէն միատարր երկիրն է։»

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԶՐՈՑՑ ՄԸ.— Լոնտոնցի բարձրատեսիան անձնաւորութիւն մը յայտարարեր է թէ Անգլիոյ եւ Հարաւ-Ամերիկեան երկու Հանրապետութեանց միջեւ հաշտութիւն պիտի տորդիրուի Թագուհին ծննդեան տարեդարձին առաջ որ տեղի պիտի ունենայ Մայիս 24ին։

ԹԱՍՄԱՆԻ եկած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Պօէրք տակաւին ամբոխ դիրքեր բռնած են Թապանչուի արեւելեան կողմը, եւ դժուար է յարձակիլ անոնց վրայ։

ՕԴԴԱՎԱՅԻ հրդեհին վնասը 3 միլիոն անգլ. ոսկի կը հաշուի, որուն քառորդը միայն ապահովագրութեան ներքեւ է։

ՆՈՐ ԶԻՆԱԳՈՐԾԱՐԱՆ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ. — 100 անգլ. արտաքսար ընդարձակութեամբ գետին մը գնուեր է, ուր անադին գործարան մը պիտի հաստատուի, մասնաւորապէս թնդանօթի եւ պողպատեայ տախտակներու համար։ Այս նպատակաւ ապստրուած են աշխարհի ամէնէն գեղեցիկ եւ կատարելագործեալ ջրաբաչխական մամուլներ։

ԵՕՀԱՆՆԷՍՊՈՒՐԿԻ մէջ եչ. օր տեղի ունեցաւ պայթումի զոհերուն յուղարկաւորութիւնը։ Զերբակալուած է նաեւ ձուլարանին տէր եւ տնօրէն Պէկպի, որ ամբաստանուած է թէ իր գործարանը պայթեցուցեր է Պօէրներուն համար ռազմամթերք չշինելու ընդդատուած ըլլալով։

ՎԻՐԳՈՐԻՍ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ.—Բարիզէ կը հեռագրուին թէ Արուեստահանդէսին Բանաստեղծական բաժնին ճաշկատը կանգնուած է Վիքտորիա թագուհին արձանը, հետաքրքրական զուգադիպութեամբ մը՝ ճիշդ Թրանսվալի Տաղաւարին դիմացը։

ԲԻՇՆԷՐ ԵՒ ՆԻՒՕԼՍԸՆ.—Լոնտոնէ կը հեռագրուին Բաղդիի թէ Լորտ Ռոպէրդսի ապայաիոյտին պիտի պաշտօնը կը կատարէ հաղարապետ Սըր Նիքոլսըն, թէեւ այդ տիտղոսը կը կրէ Լորտ Բիշնէր։ Այս վերջինը աւելի վարչական խնդիրներով կ'զբաղի։ Լորտ Ռոպէրդս անձամբ այդ պիտի պաշտօնն յանձնեց Զօր. Նիքոլսընի, զոր երկար ատենէ ի վեր կը ճանչնայ, եւ որ իր թիկնապահն էր հնդկական բանակին մէջ։ Երբ Լորտ Ռոպէրդս Հարաւ-Ափրիկեան բանակին վերին հրամատար եղաւ, Նիքոլսընը Հնդկաստանէն կանչեց իրրեւ ապայակոյտի պետ. բայց պատերազմական պաշտօնատունը հակառակեցաւ եւ Լորտ Բիշնէրի անուան վրայ պնդեց, որմէ չատ բան կ'սպասուէր։ Այս մասին տատիկ վէճ մը ծագեցաւ Լորտ Ռոպէրդսի եւ պատերազմական նախարար Լորտ Լանտսաունի միջեւ։ Առաջինը բոլորովին կատարեալ տակ կը ձգէր Լորտ Բիշնէրի զինուորական կարողութիւնները։ «Կրնայ, կ'ըսէր, լաւ կազմակերպիչ մ'ըլլալ, բայց չունի ընդհանուր զինուորական կրթութիւն եւ հարկաւոր փորձառութիւնը մեծ բանակ մը վարելու համար»։ Լորտ Ռոպէրդս իր անձնական ապայակոյտին ընդհանուր թիկնապահ սնուանեց զնիքոլսընը, եւ այս տիտղոսով ընդհ. ապայակոյտի դերը կը կատարէ, մինչդեռ Բիշնէր հեռացուցուած է եւ կը չապանայ ապաստարաններուն դէմ կռուելով։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. —Նովոյէ Վրէմիա յատուկ խմբագրականով մը կ'ըսէ թէ Վիլհէլմ կայսր միշտ իր կայսրութեան միջազգային կացութեան համաձայն կը գործէ։ Գերմանիա երբեք ո՛չ Անգլիոյ եւ ոչ ուրիշին համար կրակէն չգտանակ չի քաշեր։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊԱՐԱԿԱՍՏԱՆ.—Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան թերթը, Նովոյէ Վրէմիա, Պարսկաստանի մէջ Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ առեւտրական ազդեցութեան վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ Ռուսիա բնաւ մտադիր չէ Հնդկաստանի վրայ արշաւել։ Կեղծ։ Ասիոյ մէջ բաւական տեղ կայ թէ՛ Անգլիոյ եւ թէ Ռուսիոյ համար։ Ռուսիա Ինդոսի հովտին մէջ Անգլիոյ ըրածներուն չի խառնուիր, Անգլիա ալ չատ խառնուելու չէ Ռուսիոյ գործերուն, կ'ըսէ Ռուս թերթը։

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԻ

Դ. չրջանին ԺԹ. թիւը հրատարակուեցաւ հետեւեալ պարունակութեամբ.

Ռ. Ց. Պէրպէրեան (գպրոցական յիշատակներ)	ԹԷՈՂԻԿ
Իմաստասիրական բառարան	Հանրագիտակի Ս. Լ.
Մանկավարժական դասեր	Մ.
Իտալիոյ հատած (վիպակ)	Ս. ԲԱԲԼԻԼԵԱՆ
Ամուսնալոյծն տարեջանիկ	* * *
Երկրագործութիւն	Բ. Պ.
Խոտիներ (բերթուած)	Ե. ԴՕԼԱՆՃԵԱՆ

ՄԱՍԻՍ գրական եւ քաղաքական չաբաթաթերթի 17րդ թիւը հրատարակուեցաւ այս տառու, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Մայրիկին պատուէրը։ Տիգրան Արփիարեան։— Դարնան երգեր։ Մ. Աճեմեան։— Մեր արուեստագէտները։ Լտկար Շահին։ Պ. Ռ։— Առեւտրական կացութիւնը գաւառներուն մէջ։ Ցոմն։ Գազանճեան։ Մատենախօսական։ «Պատկերազարդ Բառգիրք Հ. Ս. Երեմեանի»։ Շաւարշ։— Արուեստահանդէսը։ Բարիզեան նօթեր։ (Զուիցերիական դիւղ— Մեքսիկայի բաժինը — Վիեննայէն Բարիզ—Նուագածու կառամաներ —Վիճակագրութեանց չուրջը) Արուեստաներ։—Անգլիական գրականութիւն «Ի Թէնի ուսումնասիրութիւնը Շեքսպիրի վրայ։» Թարգմ. Ց. Գ. Մրմրեան։

ԶԵԿՈՅԱ

«Ծաղիկ»ի Տնօրէն Ռոդոս էֆ. Սագաեան անձնական տկարութեան պատճառաւ ստիպուած ըլլալով օգտուիլ ամսոյ երթալ, Թերթիս Տնօրէնութիւնն յանձնուած է Բ. Հանէսեան էֆ.ին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՐՍՆՑՈՒ ԱՂՋԻԿ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Եւրոպայի հոգեւոր հովիւ Իւթիւճեան Տ. Գէորգ Սրբազան գրութիւն մը յղած է Պատրիարքարան, որուն մէջ կը յայտնէ թէ բնիկ Խարբերդցի երկու երիտասարդներ 30—35 տարեկան, որոնք 12 տարիէ ի վեր Պրազիլիոյ մէջ հաստատուած են եւ բարեկեցիկ վիճակ մը ունին, ամուսնանալու համար երկու Հայ աղջիկներ կ'ուզենան ասոր համար իրենց մեծ եղբայրը զրկած են Մարսիլիա որ, իրեն դիմելով, խնդրած է որ իր եղբայրներուն այս փափաքը ներկայացնէ Պատրիարքարանի որպէս զի պէտք եղած տնօրինութիւնը ըլլայ։

Տէր Գէորգ Սրբազան երկու երիտասարդներուն լուսանկարներն ալ զրկած է Պատրիարքարան, ինչպէս նաեւ անոնց առաջարկութիւնները պարունակող գրութիւն մը թէ խնդրուած աղջիկներէն օժիտ եւ հարսանեկան զգեստ չպիտի պահանջուի, թէ՝ եթէ աղքատ են անոնք, Պոլսէն մինչեւ Մարսիլիա երթալու համար իւրաքանչիւրին չոգենաւի Բ. կարգի տոմսակ մը ալ պիտի յանձնուի, թէ նախապէս պէտք է աղջիկներուն լուսանկարներն ալ զրկել Մարսիլիա, եւ թէ վերջապէս պէտք է չուտ ընդ փոյթ կարգադրութիւն մը ընել, որպէս զի Մարսիլիա գտնուող եղբայրներն երկար ատեն չսոսիպուի հոն մնալը։

Գովելի է այս երկու երիտասարդներուն ցոյց տուած եռանդը Հայ աղջիկներու հետ ամուսնանալու հաւար։ Ո՞ւր էր թէ հեռաւոր երկիրներու մէջ գործով գտնուող ուրիշ երիտասարդներ ալ ասոնց օրինակին հետեւէին։ Կը լսենք թէ Պատրիարքարանէ անմիջապէս զրուած է Տ. Գէորգ եպիսկոպոսի, որպէս զի այդ երկու երիտասարդներուն ունեցած զրաղումը, նիւթական վիճակը եւ այլն տեղեկագրուի Պատրիարքարան, որպէս զի կարելի ըլլայ յանձնարարել Մայրաքաղաքիս մէկ քանի քահանաներու խնդրուած աղջիկները գտնելու համար։

Առ այժմ մեր կողմէ կը յայտարարենք թէ այն աղջիկները որոնք կը փափաքին վերոյիշեալ երիտասարդներուն հետ պսակուիլ, կրնան իրենց տաներէն քահանային դիմել, որ իր կարգին յիշեալ երիտասարդներուն լուսանկարները Պատրիարքարանէ առանալով, ցոյց տայ իրենց եւ երբ հաւանին իրենց լուսանկարներն ալ յանձնեն քահանային, Պատրիարքարանի միջոցաւ զրկուելու համար Տ. Գէորգ Սրբազանին։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ առաջն. տեղապահ Տ. Եղեկիէլ Վրդ. կը պնդէ իր հրաժարականին վրայ, յայտնելով որ իր անձնական տկարութիւնը չի ներեր որ պաշտօնին վրայ մնայ եւ թէ անհրաժեշտ պէտք կը զգայ Պոլիս գալ բժշկական դարման տանելու համար։ Պատրիարքարանն ալ իր կարգին անհրաժեշտ կը դատէ Տ. Եղեկիէլ վարդապետի պաշտօնավարութիւնը, որ այնքան օգտակար եղած է Տիարպէքիրի վիճակին եւ որ 5-6 տարիներէ ի վեր ամենայն կանոնաւորութեամբ կը վարէ վիճակին եկեղեցական եւ դպրոցական ամէն կարգի գործերը։

ՀԻԱՆԴԱՆՈՑԷ մեզ զրուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ Կայս. Բժշկական վարժարանի ուսուցիչներէն եւ Ազգ. Հիւանդանոցի նախորդ Հոգաբարձութեան բարեկամ անդամներէն Նշան էֆ. Դուկասեան Դշ. օր Հիւանդանոցն այցելելով, նոյն Հաստատութեան ամէն յարկերը պտըտեր եւ տիրող բարեկարգութենէն շատ գոհ մնացեր է։ Դուկասեան էֆ. քաջալերեր է Հիւանդանոցի պաշտօնէութիւնը, գովելով իրաւամբ ամենուն ջանքերն ու հոգածութիւնը Հիւանդարանի բարեկարգութեան վրայ մասնաւորապէս իր գոհունակութիւնն յայտներ է, զնահատելով Տր. Տաղաւարեանի փոյթն ու եռանդն այդ մասին։ Նշան էֆ. իր մասնագէտի աչքով դիտեր է այս ամէնն ա՛յն յարկին մէջ, որուն ինքն ալ ծառայած է ամենայն անձնուիրութեամբ, կ'ըսէ մեր նամակագիրը։

Դուկասեան էֆ. յետոյ Ս. Յակոբայ Որբանոցն ալ այցելելով, իբրեւ ատենապետ նախորդ Խնամակալութեան, զինքը ճանչցող որբերն ամենայն մեծարանօք ընդուներ են զինքը, որ ի նշան իր գոհունակութեան եւ ի քաջալերութիւն նորահաս արհեստաւոր որբերուն, անմիջապէս ձեռք մը հագուստ ապպրեր է։ Թէ հիւանդանոցի եւ թէ Որբանոցի պաշտօնեայք սիրով եւ վայելուչ յարդանքով ընդուներ եւ պատուասիրեր են նախորդ Հոգաբարձութեան գործունեայ անդամը, որ մասնաւոր դրով մ'ալ իր այցելութեան արդիւնքն ու տպաւորութիւնները պիտի հաղորդէ Պատ. Հոգաբարձութեան։

ԴԱՏԱՍԱՆԱԿԱՆ Խորհուրդը որ Զատկի առթիւ իր նիստերը դադրեցուցած էր, երէկ գումարուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Պատրիարքական փոխանորդ Սրբազանին, եւ զբաղեցաւ կարգ մը ամուսնական դատերով։

ԲԱՐԵՊԱՇՏՆԵՐԷ ոմանք մեզ դիտել կուտան թէ Զատկէն մինչեւ Հոգեգալուստ սովորութիւն էր ամէն օր Ս. Պատարագ մատուցանել Մայր Եկեղեցւոյ մէջ, բայց հիմա նոյն եկեղեցւոյ քահանայք չաբաթն երկու անգամ կը պատարագեն կիրակիէ զատ, չի դիտցուիր ի՛նչ պատճառաւ։ Ի՞նչ հարկ կայ, կ'ըսեն, Պատարագները կարճեցնելու. ի՞նչ մեծ գործ ունին։ Տնօրէնէքի չէ՞ն հանիր։

ՀԱՑ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆԱՑ Պրուսայի առաջնորդ Տ. Յարութիւն Եպիսկ. Ճամճեան Կ. Պոլիս եկած է։

ՄԱՅՐ-ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ Թաղ. Խորհուրդն երէկ առաւօտ խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ քանի մը ձեռնտու գծագրիչ ճարտարապետներու հետ, Մայր-Եկեղեցւոյ խաչկալները, պատերուն զարդերն ոսկեզօծելու եւ ուրիշ նորոգութիւններ կատարելու համար։ 400 ոսկիի ծախք մը հաշուուած է, որ պիտի հայթայթուի ո՛չ թէ եկեղեցւոյ մնուկէն, որ արդէն պարտքի տակ է, այլ Պատրիարքարանի արտօնութեամբ ժապաւինեալ տոմարի հանգանակութեամբ։

ՀԱՄԱՑԻ ռուսական հիւպատոս Կամսարական Պէյի Տիկինը Երուսաղէմ ուխտի երթալով, Ս. Յակոբեանց վանքին մէջ հիւրընկալուեր է։

ԵԼԻՇԷ Վ. ԴԱԼՊԱՑԵԱՆ այս առաւօտ Կ. Պոլիս վերադարձեր է։

ՍԸՎԱԶԻ ԵՒ ԹՈՐԱՏԻ միացեալ վիճակաց Հայ-Հռոմէականաց առաջնորդ Հաճեան Տ. Սահակ Արքեպիսկ., գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ, սկսած է ապաքինել իր հիւանդութենէն, թէեւ նախընթաց օր Մալաթիոյ Հայ-Հռոմէականաց առաջնորդ Խաչատուրեան Տ. Միքայէլ Եպիսկ. վերջին օծումը կատարած էր Տ. Սահակ Արքեպիսկ.ի վրայ։

Ապրիլ ամսոյն 30ին, կիրակի օրն, Քասրքէօյ Մօտայի Մխիթարեան վարժարանին մէջ, ըստ Թրքաց ժամը 9ին, երաժշտական եւ զբօսական նիստ մը տեղի պիտի ունենայ, յօդուտ աղքատ աշակերտաց, աղնուական ձեռնտուութեամբ քառասուն ուսուցչաց եւ երաժշտասիրաց։

Մուտքը մէկ արծաթ մէճիտ է։

Ցուսալի է որ աղգային ընտանիքները իրենց ներկայութեամբ պիտի քաջալերեն երաժշտասիրաց եւ աշակերտաց խումբը, զուարճանալով եւ միանգամայն սատարելով աղքատին։

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՆՈՐ ԴԱՀ.—Պէյքոզ վաճառատան մէջ 15 տարիէ ի վեր պաշտօնեայ Սոկրատ էֆ. Իւթիւճեան այս անգամ Բերա Մեծ Փողոց, Էմրատ Բանայեա թիւ 5 վաճառատուն մը բացած է առանձին ամէն պէտքերու եւ զգեստեղէններու համար։ Կը յորդորենք որ մեր Հայ տիկիններն ու օրիորդները փոխանակ օտարազգիներու վաճառատունները դիմելու, Հայ վաճառատուն մը քաջալերեն, որ չափաւոր գներուն կը միացնէ ապրանքի աղնութիւն եւ տոկունութիւն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնն երէկ կատարուեցաւ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին կառքով յիշեալ մզկիթը գնաց, եւ Ուրքաթու աղօթքէն վերջ, Կայս. Պալատ վերադարձաւ հանդիսաւոր թափորով։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին դեսպաններէն ոմանք իրենց Ա. Թարգմաններուն հետ, ինչպէս նաեւ Կ. Պոլիս-Պերլին ճեպընթաց կառախումբով Պոլիս եկող Գերման հիւրերը, որոնցմէ ոմանք արժանացան Կայս. մեծարանաց, Սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ. — Թուրքիոյ նաւային ոյժերը վերակազմելու եւ աւելցնելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը, որուն անդամ են ծովային նախարար Հասան փաշա եւ ծովային բարձրաստիճան սպայք, առջի օրը նորէն գումարուեցաւ Կայս. Պալատն մէջ։ Այս նիստը գլխաւորաբար յատկացաւ սա խնդրոյ վիճաբանութեան թէ պէ՞տք է Կայս. տմբողջ նաւատորմը վերակազմել, բոլոր մարտանաւերուն պաշտպանողական դրութիւնը վերակազմելով, «Մէսուտիէ» եւ «Ասարը-Թէվֆիզ» զրահաւորներուն պէս, որոցմէ մին կը դտնուի այժմ Ճենովայի Անսալտո նաւարանը եւ միւսն ալ զրկուեցաւ Քիլ, Ճերմանիա նաւարանին մէջ փոփոխութիւններ կրելու։

ԲԱՆԿԱԼԹԻի ռուսական մատրան մէջ, երէկ առաւօտ հոգեհանդիսաեան պատարագ մատուցուեցաւ Ալէքսանդրա—Բէդրովնա մեծ—դքսուհւոյն հոգւոյն համար։ Ներկայ էին ռուսական դործակատար Մ. Զէրպաչէվ եւ դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնէութիւնը։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ Պարտուց Վարչութեան Ֆրանսացի պատուիրակ Քոմանտան Պէրժէի մայրը մեռեր է Պրէսդի մէջ։ Իր մօր ծանր հիւանդութեան պատճառաւ էր որ Քոմանտան Պէրժէ նախընթաց օր Բարիզ ուղեւորած էր։

ՀԷԼԼԷՆ կաւոռարութիւնը քանի մը թորփիլնաւ յատկացուց, Բրէվէզայի ծովածոցին մէջ մաքսանենգութիւնն արգիլելու համար։

ՇԻՐԱՑԷ այս տարի 1 միլիոն օխա բակլայ ներածուեր է ի Թուրքիա։ Շիրայի մէջ այս ընդեղէնին օխան 7 փարայի կը ծախուի եղեր։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Սուաքիմէ կը հեռագրուի թէ ժանտախտի երեք նոր կասկածելի դէպքեր պատահած են, որոց մէկը մահացու։ Ճիտտէի մէջ 2 դէպք պատահեր են։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ հիւպատոս Մ. Սթէմրիխ, որ Գերմանիա կը գտնուէր Միլանգետքէ վերադառնալէն ի վեր, առջի օրը մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ՀԱՄԱԲԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ Դիւանի նախագահ Հասան Ֆէհմի փաշա եւ Պիթլիզի նորընտիր կուսակալ Հիւսնի պէյ առջի օր Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Մեծ—Եպարքոսին հետ։ Հիւսնի պէյ այսօր իր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ պատերազմական նախարար Բարրիքով գնդապետ Սոֆիա վերադարձաւ Ռուսիոյ մէջ կատարած իր ուղեւորութենէն։

ԸՄՊԵԼԻ ՋՈՒՐՆ Ի ՊՈԼԻՍ.— Կ. Պոլսոյ Ջրամբարներուն տնօրէն Էօմէր փաշա եւ առողջապահական ընդհ. քննիչ Ռոնկովքի փաշա առջի օրը տեսակցութիւն մ'ունեցան Դատական եւ կրօնական նախարար Ապտիւրրահման փաշայի հետ, նոր Ջրամբարին չինութեան վերաբերեալ զանազան խնդիրներու նկատմամբ։ Ինչպէս յայտնի է, նոր Ջրամբարին չինութեան գործն Ապտիւրրահման փաշայի հսկողութեան տակ դրուած է։

ԿԱՑՍ. ՀՐԱՄԱՆԱԻ, 5000 դրուշի գումար մը յանձնուեցաւ ողբայակոյտի անդամ գնդ. Մէհմէտ Ալի Սամի պէյի, որոյ տունն ու կարասիները բոլորովին այրած էին Սկիւտարի մէջ։

ՈՒԽՏԱՒՈՐԲ. — Ասիր չոգենաւը, 600 Պարսիկ ուխտաւորներով, Ճիտտէէ մեկներ է Պարսա երթալու համար։

ՍԵՐԲԻԱԿԱՆ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Մանասթիրի Սերբ հասարակութիւնը Կայս. Իրատէով արտօնուեր է նոր եկեղեցի մը շինելու։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ հիւպատոսարանին Ա. Թարգման անուանուեցաւ Մ. Տիգրան Զօրաեան։

ԴՈՆԵԱՑԷ կը ծանուցուի թէ այդ քաղաքն հասեր է զինուորական յանձնաժողով մը, որ զինուորական մթերանոցներու վիճակը եւ նահանգին պահեստի վաշտերուն հաշիւները քննելու պաշտօն ունի։

ՊՈՄՆԱՑԻ 70 գաղթականներ առջի օր Պրուսա զրկուեցան, ուր բնակութիւն պիտի հաստատեն։

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ Անկելանոցին տնօրէն անուանուեցաւ Էնկիւրիի նահանգին կրթական քննիչ Ռէֆիզ պէյ։

ԴԵՐ-ԺՈՎԱԿԱՎ Ահմէտ փաշա, որ արքունի նաւարանին Ա. գծագրիչն է, առջի օրը յատուկ պաշտօնով Ամերիկա ուղեւորեցաւ։ Եւրոպայէ անցած ատեն, քանի մը նաւարաններ պիտի այցելէ առաջնակարգ զրահապատ յածաւորակ մը գնելու համար։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ Վարչական Խորհրդոյ նախագահութեան խնդիրը նորէն բանակցութեան նիւթ եղած է։ Ցայտնի է թէ անգլիացի եւ ֆրանսացի յարժէտեարց պատուիրակները փոխ առ փոխ մէկ մէկ տարի կը նախագահեն։ Հիմա Գերման պատուիրակն ալ նախագահելու իրաւունք կը պահանջէ։ Եւմտական նախարարութիւնն այժմ կը քննէ այս խնդրոյն վերաբերեալ պաշտօնաթուղթերը։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպան Մ. Բանսա ի մօտոյ մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի արձակուրդով։

ՔԱՐԻԻՂԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑԸ.— Զուպուքլուի քարիւղի մթերանոցներուն արտօնատէր Սամի պէյի մենաշնորհի պայմանագիրը լրանալու մօտ է։ Ասկէ առաջ ուրիշ խնդրարկու մը Սամի պէյի դէմ մրցակից ելած եւ շահաւոր պայմաններ առաջարկած էր Կայս. Կառավարութեան։ Հիմակ երկրորդ մրցակից մ'ալ ելած է, որ առեւտրական Նախարարութեան դիմելով, առաջարկած է տարեկան 24,000ֆր. աւելի տալ։

ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԲՆԱԼՈՒԾԱՐԱՆ.— Ցայտնի է թէ միքրոպաղնական աշխատանոցին տնօրէն Տոքդ. Նիքոլ ասկէ առաջ ծրագիր մը մատուցած էր արուեստական ու երկրագործական տարրալուծարան մը հաստատելու համար, որ մեծ ծառայութիւն մը պիտի մատուցանէր արուեստագէտներուն ու երկրագործներուն։ Այն ծրագիր, որ երկրագործական Նախարարութեան հաւանութիւնն ստացած էր, ի մօտոյ պիտի գործադրուի։ Սակայն այս բնալուծարանին հաստատութեան համար 30,000 ոսկւոյ պէտք կայ։ Երկրագործական Նախարար Սէլիմ Մէլհամէ փաշայի առաջարկութեամբ, Հանրային Պարտուց Վարչութիւնը այս դումարին կէսը,—15,000 ոսկի,—փոխ պիտի տայ, որ ապա պիտի վճարուի նոր բնալուծարանին հասոյթներով։ Շինադեղերը եւ պատուաստները, որք մեծաքանակ պիտի պատրաստուին հոն Տոքդ. Նիքոլի մասնաւոր դրութեանց համաձայն, նոր հասոյթներ պիտի ստեղծեն Կայս. գանձուն։ Անանձնաւորութիւնն ալ, որ այնքան մեծ կարեւորութիւն ունի մեր երկրին համար, նոյնչափ պիտի օգտուի այդ հաստատութենէն որչափ ոչխարաց հօտերը այսուհետեւ պիտի պաշտպանուին զանազան համաճարակախտերու դէմ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ Ֆէլտմարշալ իշխանն ու իր զաւակները Գշ. իրիկուն Սոֆիա վերադարձած են։ Իշխանը վերադառնալէն անմիջապէս վերջ, երկար խորհրդակցութիւններ ունեցած է Վարչապետ Մ. Իվանչէվի եւ ներքին գործոց նախարար Մ. Ռատոսլավովի հետ։

ԹԱՐԻԳԻ խմբագիրներէն Զիյա պէյ Տպագրական Տեսչութեան դիւանին անդամ անուանուեցաւ։

ՍԵԼԱՆԻԿ զրկուած զինուորական յանձնաժողովն, որ Կայս. Գ. զօրաբանակը քննելու պաշտօն ունի, Սերէզէ անցնելու ատեն ներկայ գտնուեր է տեղւոյն պահպան զօրաց մարզանքներուն, եւ հեռագրեր է Սպարապետութեան թէ շատ գոհ մնացած էր զօրաց կեցուածքէն ու կրթութենէն։

ԱՑՏԸՆԻ կուսակալ Քեամիլ փաշա ոսկեղէն ժամացոյց մը նուիրեր է Մ. Ա. Ուիթոլի որ հեծանիւի մրցման մէջ Ա. մրցանակը շահած էր։

ԹԵՓ ՎԱՃԱՌՈՂՆԵՐԸ Մաքսային Վերատեսչութեան դիմելով, խնդրեր են որ մաքսատուրք չառնուի թեփէն, քանի որ անիկա ցորենէն յառաջ կուգայ, որ արդէն մաքսատուրք վճարած է։ Այս խնդիր նկատողութեան առնուած է։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ մէջ, առանձնորդի տրոց դէմ ընդդիմադիր կուսակցութեան յարուցած յուզումը կը շարունակէ։ Վերջերս շատ մը գումարումներ տեղի ունեցած են Ռուսճուքի, Վիտինի եւ Թրնովայի մէջ։ Ռուսճուքի գաւառին գիւղերէն մէկուն մէջ, կիւղացիք սպաններ են քաղաքապետը։ Իսկոյն երկու գումարտակ զօրք զրկուեր են տեղւոյն վրայ։

ԱՆՇԱԻԱՏԱՐԻՄ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆ.—Իգտամի մէջ կը կարդանք.—«Երկաթեղէնի վաճառական եւ կառավարական պաշտօնատանց հայթայթիչ Կարապետ էֆ. Միլոչեան, գործի համար Եգիպտոս երթալով, իր գործերուն տնօրէնութիւնն յանձներ է իր 20 տարեկան մէկ պաշտօնէին՝ Աբրահամ Քիւրքճեանի։ Իր վարպետին բացակայութեան միջոցին, Աբրահամ կրցածին չափ քանիներ է դրամարկղին յատակը, եւ ապա մէկ քանի մեղանչիցներու հետ համախորհուրդ, իր վարպետը մանկ հրատարակել տուեր է պարսկական հիւպատոսարանին միջոցաւ։ Կարապետ էֆ. Միլոչեան իր պաշտօնէին անհաւատարմութիւնն իմանալով, չունչը անմիջապէս Պոլիս կ'առնէ, բայց խեղճը շատ ուշ մնացած էր։ Իր վաճառատանց բոլոր ապրանքները ծախուած էին աճուրդով, եւ գումարը բաշխուած էր իր պահանջատէրներուն։ Իսկոյն բողոք կը մատուցանէ հիւպատոսարանի դատարանին որ խնդիրը քննելով, կը հաստատէ պաշտօնէին գործած խաբէութիւնները։ Պաշտօնեան հիմա բանտարկուած է։» Իգտամի այս պատմութիւնը քիչ մը առասպելախառն կը թուի մեզ։ Հիւպատոսարանի դատարանը, վաճառատան տիրոջ բացակայութեանը, ինչպէս ծախել տուեր է անոր ապրանքները։ Չէ՞ հարցուցեր, չէ՞ փնտռէր թէ այդ մարդը ո՞ւր կը գտնուէր՝ եւ ինչպէս եղեր է որ Միլոչեան ալ հոս անցած դարձածը չէ իմացեր, եւ ամէն բան լսելէն վերջ միայն իմացեր է իր տնանկութիւնը։ Այս տարօրինակ կատակերգութեան տեսարաններն անչուշտ պիտի պարզէ մեզ Իգտամ, ինչպէս խոստացած է։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ 4 Մայիս

Ֆրանսական Ռանթ		100 01
Օսմ. Ռէժի	»	237 —
Օսմ. Ֆոնս. «էրի Դ.	Ֆր.	23 17
Բուլկի երկաթուղի	Ֆր.	121
Օսմ. Պանք		578 —
Թրանսվալ		73 75

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲՐԵԴՈՐԻԱ, Մայիս 3.—Պօէրները Ապրիլ 28ին Թապանչուլի արեւելակողմը 9 Անգլիացիներ գերի ընկեցին։ Ապրիլ 30ին Պրանտֆօրտի մէջ Անգլիացիներուն վրայ յարձակեցան, որոնք ստիպուեցան եւ քաշուիլ 11 գերի թողլով թշնամիին։ Այս կռուին մէջ Անգլիացիներուն կորուստն է 19 մեռեալ։ Պօէրները քանի մը վիրաւորեալներ ունեցան։

—Անգլիացիք Ապրիլ 30ին վերոյիշեալ թնդանօթաձգութեան սկսան Ֆորդինսդրիմի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պէրկսբարինէ Թայմզի կը հեռագրեն թէ պօէր զօրավար Օլիվիէ Սմիդֆիլտ (Ռէտտէրսպուրկէն Էլիսաւէնորթ տանող ճամբուն վրայ) դարձաւ։

—Լորտ Ռոպէրդս կը հեռագրէ թէ Զօր. Համիլդըն Հուդնէքի Պօէրները եւ մղեր է։ Պօէրներուն կորուստն է 12 մեռեալ, 10 վիրաւոր եւ 26 գերի։ Անգլիացիներուն կորուստներն աննշան են։

—Հեռագրի մը նայելով, Զօր. Համիլդըն զօրաւոր դիրք մը գրաւեց Հուդնէքի մէջ եւ ցրուեց Պօէրները։

—Կարեւոր կռիւ մը կը մղուի Թապանչուլի հիւսիս-արեւելեան կողմը։ Անգլիացիք ծանր կորուստներով եւ մղուեցան։

—Բաղմաթիւ Պօէր զօրախումբեր Անգլիացիները կը նեղեն Օրանժի հարաւակողմը։

—Ուաչիսկդընէն կը հեռագրեն թէ անդլ. հրետանին յաջողեցաւ Պօէրներու չինած խրամները կործանել։

ՌՈԴԷՐՏԱՄ.—Պօէրական պատուիրակութիւնը Ամերիկա մեկնեցաւ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը Պերլին մեկնեցաւ, ընկերակցութեամբ Արտաքին գործոց նախարար կոմս Կոլուխովսքիի եւ բանակին ընդհ. սպայակոյտին պետ Պառոն Պէքի։ Ամբոխը ջերմապէս ծափահարեց կայսրը։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ռայխսանցայկըր եւ Նորտտայչէ Ալկէմայնէ Զայդունկ լրագիրները Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր գալուստը ողջունելով երկու կայսրութեանց վերապահներուն միջեւ գտնուող բարեկամութիւնն ի վեր կը հանեն եւ կ'ըսեն թէ Աւստրիոյ կայսեր այցելութիւնը գրաւական մըն է Երրեակ Զինակցութեան յարատեւութեանը։

ԲԱՐԻԶ.— Կը ծանուցուի թէ մօտերս ռուսական նոր փոխառութիւն մը պիտի կատարուի Բարիզի մէջ։

ԱՑՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ 3 Մայիս.—Ի Մէֆքինկ պաշար մոցնելու փորձ մը ի դերեւ ելաւ։ Պօէրները գրաւեցին պաշարները, բայց Անգլիացիք եւ առին երեք կառք ռազմամթերք։

—Պօէրները կ'ոմրացնեն Պիկկրսպէրկը։

ՎԻԵՆՆԱ.—«Վիեննէր Ապենդբոսդ» կը ծանուցանէ թէ Զարը Յուլիսին Աւստրիա պիտի դայ եւ ապա Բարիզ պիտի երթայ։ (Ո՞ւր մնաց Անգլիական լրագրայ դրածը թէ Զարը Բարիզ պիտի չերթայ։)

ԲԱՐԻԶ.— Շուէտի գահաժառանգ Իշխանը Բարիզ պիտի գայ այս ամսոյ ընթացքին մէջ։

ԱԶԳ. ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութեանս դրասենեակին համար տոմարակալութեան հմուտ եւ նամակագրութեան վարժ գրագրի մը պէտք կայ։

Դիմել առ Գրիգոր էֆէնտի Ալեքսանդրեան Պօլիս Իսմայիլ բաչա խան ամէն օր ժամը 4-5.

1803 IMPERIAL

ԻՄԲԵՐԻԱԼ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԵՒՄ ՀՐԴԵՀԻ

Հասպատուել է Լոնդոն 1803 թ.

Դրամագլուխ Ա. Ո. 2,900,000

Վնասուց հատուցուած 15,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, շէնք եւ այլն խիստ չափաւոր գիներով

Դեր-գործակատար Լիազօր գործակ. Թուրքիոյ

ՖՕՍԻՕՆ Տ. ԳՈՒՐԹԷԼԼԻ Շ. Բ. ԳԼԻՖԹՕՆ

9 Կ. Պոլիս, Թօփհանէ Խան 32

ՆՈՐ ԴԱՐ

NOUVEAU SIÈCLE

Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

5, Բերա, Մեծ փողոց, Էմբաս Բանայեա, 5

Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն վերտերեալ ամէն տեսակ պիտոյք, կանանց զգեստեղէններ, վերջին նորաձեւութեան ու եւ զանակին յարմար։ Ապրանքի ազնուութեան ու տոկունութեան հետ գներն ալ խիստ չափաւոր են։

Դիմեցէք եւ անտարակոյս շատ գոհ պիտի մնաք։

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

Եանցի զարէջրատան վրայի յարկը (ճիշդ Զըպուրքեանց դէմն)

Ամենատեսակ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լցնեն. ցաւով զիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ զիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ գեղերու եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ց. Դ. Վերջ մը տալու համար Յաճախորդաց դանդատներուն, հրապարակաւ կ'ազդարարենք թէ Մենք Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆինք։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Անոնք որ ցարդ իրենց բաժանորդագիները չեն վճարած, կը խնդրուի որ մինչեւ յառաջիկայ Մայիս 1 վճարեն Հակառակ պարագային, չվճարողներուն թերթերու առաքումը պիտի դադրի։

ՆԻՈՒ-ՀՈՄ

Ամերիկեան ԱՇԽԱՐՀԱԾԱՆՕԹ կարի մեքենան որ բոլոր կարի մեքենաներուն հետ կը մրցի

ՊԱՐԶՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՃԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

(Ռոչեսթրոնիան գործարանի մարտկոցն)

Շիքակոյի, Բարիզի, Անվէրսի եւ բոլոր մեծ ցուցահանդէսներու կողմէ ստացած ոսկեայ միտալներն այս մեքենային գերազանցութիւնը կ'ապացուցանեն։

ՆԻՒ ՀՈՄ կը կատարէ ամէն աշխատութիւն։

Կը կարէ էն հաստ ու էն բարակ կերպասները, ինչ որ ուրիշ ոչ մէկ մեքենայ կրնայ ընել։

Անհրաժեշտ ամէն կոչնակարի, դերձակի ու ընտանիքի։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ.—Սիրքէճի Գեօրիւլիւ Խան Թիւ 3։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ { Դալաթիա, Պէյօղլը Մեհմէթ խան Թիւ 33, Իզմիր, Համիտիէ Խանէսի Թիւ 39։

Գնողներու համար վճարման դիւրութիւններ կան.—Մեքենայից գործածութեան եղանակին ուսուցումն եւ նորոգութիւնք ձրիապէս պիտի կատարուին վաճառատան կողմէ։

PÉRA ԲԵՐԱ

ՍԻԿԱՐԻ ԸՆՏԻՐ ԹՈՒՂԹ

ԲՈՒՆ ԳԱՂՂԱԿԱՆ

Այս անգամ յատկապէս Ֆրանսական սիկարի թուղթի ուղղակի՝ ընելով տալով, «ԲԵՐԱ» անուամբ հրապարակ հանած եմ, մասնաւորապէս իրենց առողջութեան հոգածու ծխասիրաց համար։

ԲԵՐԱ սիկարի թուղթին համար աւելորդ է գովեստներ չտալ, քանի որ գործածողները մէկ անգամէն պիտի համոզուին անոր առաւելութիւններուն՝ որք այս թուղթին արագապէս ծաւալման ազդակները պիտի ըլլան։

ԲԵՐԱ սիկարի թուղթը տեսակի ամրութենէն զատ, սրտի գոհունակութիւն ալ կը պատճառէ իր չքեղ եւ նուրբ կողքով, եւ մաքի գոհունակութիւն ալ կը պատճառէ կողքին մէջի կողմը եւ տուփերուն տակը գտնուող գունաւոր քարտեսով որ կը ներկայացնէ Դալաթիոյ, Բերայի, Բանկալթիի, Շիշլիի, Ֆէրիքէօյի, Դապաթաշի, Պէշիկթաշի եւ Օրթաքէօյի պողոտաները եւ փողոցները ամենայն կանոնաւորութեամբ։

ԲԵՐԱ սիկարի թուղթին կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս, Զադրագիրլար Զիւմպիւլիւ խան թիւ 18։ Կը գտնուի նաեւ ամէն ծխավաճառաց եւ թղթավաճառաց քով։ — Ցանձնակատարներու համար մասնաւոր զեղչ։

Կողքերուն վրայ «PÉRA» բառը եւ մէջի կողմը գունաւոր քարտեսը չի գտնուող պրակները կեղծ են։

Կ. ՊԻՊԿԻԵԱՆ 8—60

ՏԱԳԱՐԱՆ „ԾԱՂԻԿ„Ի

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն օր եւ ամեն գիշեր մինչեւ լոյս բաց է

Կը տպէ ամէն լեզուով և ամէն տեսակ տառերով տետրակներ, հաշուեցոյցներ, նամակագրութիւն, այցագրեր, մահագրեր, հարսանեկան հրաւիրագիրներ, եւ այլն, շքեղ ու մաքուր տպագրութեամբ։

ԳԻՆԵՐԸ ՇԱՏ ՁԱՓԱՒՈՐ ԵՆ — ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ԴՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1900 Ապրիլ 12էն սկսեալ մինչեւ յետոյ մնացեալ ժամանակ

Եւրոպական եգերքէն կամուրջ

11 —	Միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. դրչ. օրթ. պչկ.	45
11 —	Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. Ենք. սթէն. պոյճ.	43
11 45	Պոյճ. Ր. հիս. պչկ. արն. դրչ. օրթ. պէշք.	21
12 —	Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. Ենք. Սթէն. Պոյճ. պիտի հաղորդակ.	40
12 45	Պոյճ. Ր. հիս. պչկ. արն. դրչ. օրթ. պչկ.	45
1 —	Ր. Գալ. Ա. Գալ. Ենիմ. մէզրպ. Պէօյք. Թարպ. Ենիք. սթէն. պոյճ. պէշք.	46
1 15	Միրկ. Ր. հիս. պչկ. արն դրչ. օրթ. պչկ. (*)	38
2 —	Պոյճ. Ր. հիս պէպ. արն. դրչ. օրթ. պչկ.	21
2 30	Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. Ենիք. սթէն. պոյճ. պչկ.	37
3 10	Պոյճ. Ր. հիս. պչկ. արնվ. դրչ. օրթ. պչկ.	46
4 —	Միրկ. Ր. հիս պչկ. արնվ դրչ. օրթ. պէշք. (*)	46
4 5	Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. Ենք. սթէն. պոյճ. Ր. հիս. պչկ. արն. դրչ օրթ. պչկ.	40
5 30	Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. Ենք. պոյճ. Ր. հիս. պչկ. արն. դրչ օրթ. պչկ.	34
7 30	Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. Ենք. սթէն. պոյճ. Ր. հիս պչկ. արն. դրչ. օրթ. պչկ.	23
8 22	Ր. Ա. գալ. Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. պէյդ. բշկն. չէք. գանը Ա. հիս. գանալը վանիք. չէնկ. պէյը գուզկ. սկիւտ.	37
9 30	Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. Ենիք. սթէն. միրկ. Ր. հիս. պչկ. արն. դրչ. օրթ. պչկ.	44
10 30	Միրկ.էն ուղղ կամուրջ	46
11 —	Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. Ենիք. պոյճ. Ր.հիս. պչկ. արն. օրթ. պչկ.	17
11 50	Դուրչ.օրթ. գուզկ. պէք.սկիւտ.(*)	22

Ասիական եգերքէն կամուրջ

11 —	Ա. հիս. գնալ. Վանիք. չնկ. պէյդ. գզկ.	34
11 30	Պէյդ. փշպշ. չպէլ գանը Ա. հիս. գնալ պչկ.	23
12 —	Ա. հիս. գնալ. Վանք. չնկ. պէյդ. գզկ. սկիւտ.	33
1 —	Ա. հիս. գնալ Վանիք չնկ. պէյդ. գզկ. պչկ.	34
1 —	Պէյդ. փշպշ. Ենիք. գանը. միրկ Ա. հիս գանալ պէպ. Վանք. չէնկ. պէյը գուզկ. պէշք.	44
	միրկ. պէշք.	46
2 15	Ենմ. մէզպ.պէօյք.Թրպ. պէյդէ բշպշ.չէք.գնը.Ա. Հիս գնալ. պէշկ	17
2 30	Ա. հիս.գանալ. փիք. չէնկ. պէյը գուզկ. պէշք. (*)	33
3 15	Ա. հիս գնալ Վանիք չէնկ. պէյը գուզկ. պէշք.	38
4 —	Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թարպ. Պէյդ. փշպշ. չպէլ գանը. Ա. հիս. գնալ Վանիք չնկ. պէյդ. պչկ.	43
6 30	Պէյդ. Ենք. գանը միրկ Ր.Ա.հիս. գանալ պէպ արն. չէնկ. պէյը օրթ. գուզկ. սկիւտ.	21
10 25	Պէյդ. Ենիք. գանը. Ա. հիս գանալ. չնկը պէյդ. պչկ.	38
11 —	Վանիքէօյէն ուղղ կամուրջ.	33

Կամուրջէն եւրոպական եգերք

12 —	պէշկ. օրթ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պոյճ. Ենիք. Թրպ. պէօյք. մզրպ. Ենիմ	17
12 10	Ուղղակի միրկ.	45
1 —	Պչկ. օրթ. գրչչ. արնվ պէպ. պոյճ.	21
2 —	Պչկ. օրթ. գրչչ. տրնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սթէն. Ենիք. Թրպ. պէյքա. մզր. Ենիմ	40
2 10	Ուղղակի Միրկէն	34
3 —	Պէշք. Օրթ. Գրչչ. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիսար, պոյճ. (*)	46
3 15	պչկ. Սկիս. գզկն. օրթ. պէյդ. չնկ. արնվ. պէպ. գնալ. Ա. Ր. Հիս. պոյճ. գնկճ. Ենիք. փշպ. պէյդ. Թրպ. պէքա. մզր. Ենիմ.	23
4 —	Պչկ. օրթ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. Ենիք. Թրպ. պէքա. մզրպ. Ենիմ.	45
6 —	պչկ. օրթ. գրչչ. արն. պէպ. Ր. հիս. պոյճ. սթէն. Ենիք. Թրպ. պէքա. մզրպ. Ենիմ. Ր. Ա. գվզ.	37
7 30	պչկ. գզկ. պէյդ. չնկը. արնվ. գնա. Ր. Հիս. պոյճ. գնը. Ենք. պէյդ. Թրպ. պէօյք. մէզպ. Ենմ.	44
9 —	Պչկ. օրթ. գրչչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սթէն. Ենիք. Թրպ. պէօյք. մզպ. Ենմ.	17
9 45	Պչկ. օրթ. գրչ. արն. Պէպ. Ր. հիս. միրկ.	46
10 10	միրկ Ենիք. Թրպ. պէօյք. մէզպ. Ենմ.	40
10 35	Պէշկ. օրթ. գրչչմ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պոյճ. գանը Ենիք. փշպշ. պէյդէ (*)	23
11 —	պոյճ. սթէն. Ենիք. Թրպ. պէօյք. մզպ. Ենմ.	37
11 10	Պէշկ արնվ. պէպ. Ր. հիս. Միրկ.	45
11 35	միրկ. Ենիք. Թրպ. պէօյքտ. մզր. Ենիմ.	46
11 20	Պչկ. օրթ. գրչչ.	22
11 50	Պչկ. պէպ. Ր. հիս. սթէն. Ենիք.	21
12 5	պչկ. օրթ. գրչչ արն. պոյճ.	38

Կամուրջէն ասիական եգերք

12 15	Պէշք. պէյդ. չնկը. գնալ. Ա. հիս.	34
1 30	սկիս. գզկ. պէյը չնկ. Վանք. գնալ Ա. հիս. գնը չպէ. փշպշ. պէյդ. Թրպ. պէօյք. մզպ. Ենմ.	43
1 55	Ուղղակի Ա. հիս. (*)	33
2 35	պէշ. պէյդ. չնկ. Ա. հիս.	38
5 —	Պչկ. գզկ. պէյը չնկ. Վանք. գնալ Ա. հիս. գանը չպէլ փշպ. պէյդէ	21
9 5	Պէշկ. գզկն. պէյը չնկ. Վանք. Վանք. գնալ Ա. հիս. գանը բշպշ. պէյդէ	38
10 20	պէշք. գնալ. Ա. հիս. գանը չպէ. բշպ. պէյդ. Թրպ. պէօյք. մզպ. Ր. Ա. գվզ.	43
10 25	Պչկ. պէյդ. չնկ. Վանք.	33
10 50	Պչկ. Սկիս. գզկն. պէյդ չնկ. Վանք. գնա. Ա. հիս.	34
11 30	գնալ Ա. հիս. գանը. չպէլ. փշպշ. պէյդէ (**)	44
12 —	Պէշկ. գզկն. պէյդ. չնկ. Վանք. գնա. Ա. հիս.	33

(*) Այս նշանով չոգենաւերը Կիրակի եւ Ուրբաթ օրերը միայն Չոլիսի երթեւեկեն։

(**) Այս նշանով չոգենաւերն Կիրակի եւ Ուրբաթ օրերը Գուզկ. ալ պիտի հանդիպին։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (21)

ՄԱՔՍԻՄ ՎԻԼՄԻԷ

ԱՆԻԾԵԱԼ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Զ

Զօրավարին կնոջ սիրտը վախերով կը լեցուէր։ Իր զաւակը թերեւս կ'ոխտոսար զինուորական կացութեան վրայ զոր այնքան անխոհեմութեամբ թողած էր, թերեւս կը ցաւէր ողջոյր այն թափառական կեանքին վրայ, զոր արուեստին պատահարները կը տանին մերթ հոս, մերթ այլուր ու գրասենեկի կեանքէն այլապէս հրապուրիչ այս կեանքին վրայ։

Բացակայութիւնը չէր մարեր այս երկու կիներուն (մայր եւ խօսեցեալ) սրտին մէջ այն սէրն ու գորովը՝ զոր կը նուիրէին այս մեծ ազուն, որ զեռ իրենց բովանդակ կեանքն էր։ Իրենց երազներուն ու հասարակ յոյսերուն մէջ, կը շարունակէին պաշտել զայն խենդի պէս։ Միշտ ապերախտին այցելութեան վրայ յոյս դնելով, այս խոնարհ տան մէջ պաշտելի սենեակ մը եւ աշխատութեան խուց մը պատրաստած էին անոր։ Նատէժ անոր համար, ամենագործած էր զանազան առարկաներ եւ ժանեակէ վարագոյրներ հիւսած էր, վարձկանի մը պէս աշխատելով։

Վառարանին վրայ, ցախեր, սենի (իւվէզ) եւ եղեւնի ճիւղեր անոյշ բոյր մը կը տարածէին մթնոլորտին մէջ։ Հո՛ն էր, բայց զոյն կերպասներով կահաւորուած այն փոքրիկ սենեակին մէջ էր, ուր Նատէժ կ'երթար աղօթելու ամէն իրիկուն, կ'երթար ցերեկին երազելու անոր վրայ, որ կարծես զիրենք մոռցած էր։

Այս աշխատութեան խուցին պատուհաններէն մին կը նայի մեծ-Բէյնէի վեհաշուք լերան վրայ, որոյ բարձր եւ խրոխտ գագաթներն ամպերուն մէջ կը կորսուին, եւ որ իր խորութեանց մէջ կը պարունակէ ամայի անդունդներ եւ մամռապատ խորհրդաւոր արահեւներ։—Միւս պատուհանը կը նայի ճեմճերմակ ճամբուն եւ վիթխարի ծառակոյտերու վրայ։

Սովորաբար կը նախաճաշէին ժամը 11½ին եւ կը ճաշէին ժամը 5ին։ Իրիկուան ընթրիքէն վերջ, քիչ մը երաժշտութեամբ կը պարապէր, իր զեղեցիկ երկրին մէկ քանի երգերը կ'երգէր։ Յետոյ ժամը ինն տասնները երկուքն ալ կը պառկէին։

Բայց արդէն մէկ քանի շաբաթներէ ի վեր գեռատի աղջիկն այլեւս չէր նուագեր, չէր երգեր։ ցաւագին անձկութիւն մը իր սիրտը կը սեղմէր։ Եւ երբ միտակ ըլլար, չէր կրնար իր արցունքները զսպել։ Մէկ քանի շաբաթէ ի վեր իր զղացած տխրութիւնը այսօր աւելի կսկծալին էր եւ աւարտած ձեռագործը կը գողդոջար իր տենդահար գեղեցիկ ձեռներուն մէջ։

Զօրավարին այրին, իր լայն թիկնաթոռին վրայ երկնցած, ձեռագործը ծունկերուն վրայ, լռիկ կը քննէ զայն եւ վշտերով սմքած աչքերուն մէջ կը ցոլայ մտատանջ արտայայտութիւն մը։

—Ըսէ տեսնեմ, Նատէժ,—հարցուց—ինչ ունիս, ձեռներդ կը դողան. քանի մ'օրէ ի վեր տխուր ես, այլեւս չես նուագեր սիրած կտորներս, այլեւս չես երգեր մեր հայրենեաց անուշ եղանակները։

Գեռատի ուս աղջիկը սարսռաց։

—Ինչո՞ւ չես պատասխաներ, կրկնեց այրին, քաղցր շեշտով մը, սակայն կը տեսնեմ որ վիշտ ունիս, դուն որ միշտ այնքան քաջ ես, այնքան սրտոտ, ամէն օր աւելի կը հիւծիս։ Շարունակեց.

—Մեր սիրեցեալ Ռօժէի լռութիւնն է որ վիշտ կը պատճառէ քեզ, ինչո՞ւ համար անմիջապէս չես ըսեր. ինչո՞ւ համար իմ սրտիս մէջ չես թափեր բովանդակ վիշտը որ կը լնու քու սիրտդ։ Թեզ հետ պիտի լամ, պիտի մխիթարեմ քեզ. ոչ ոք ինձմէ աւելի պիտի կրնայ խօսիլ քեզ այն բաներուն վրայ, որք ձայնը կը վերադարձնեն սրտին մէջ, չե՞ս դիտեր տիկիս։

—Ո՜հ, մայր, իմ մայր իմ։

Յանկարծ այսպէս կը կոչէր զայն — եւ այսօր աւելի քան երբեք, որդիական սիրոյ այս աղաղակը իր սրտէն կը բարձրանար մինչեւ շրթունքները։

—Ո՜հ, մայր իմ, կրկնեց, ինչ եղած է Ռօժէն։ Շատ նամակներ գրկեցինք իրեն, եւ տակաւին իրմէ ոչ մէկ պատասխան եկաւ։ ապահովել մեզ եւ բացատրել իր երկարաձգումը։

—Ո՞րքան կը սիրես զայն, սիրեցեալ աղջիկս։

—Միշտ կը պաշտեմ զինքը. բայց բան մը կ'ըսեմ ինձ թէ վերջացած է, թէ այլեւս չի՛ սիրեր զիս, եւ թէ մեզ մոռցած է։

(Շարունակելի)

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՔԻԻԶԻԻՔ-ԼՈՒՎՐ

Բերա, Մեծ-փողոց, թիւ 436

Լաբոսն զարարավանառիցն բով

	Դրշ.
Պարզ ատամնահանութիւն	10
Առանց ցաւի ատամնահանութիւն	15
Ակռայ մաքրել	15
Ակռայ լցնել արծաթով կամ ոսկրափոշիով	15
Ակռայ լցնել ոսկիով	35
Ամբողջ ատամնաշար մը առնուազն	300
Մասնակի ատամնաշար մէկ ակռան	15

Ծանօթ.—Ակռայ լցնելու եւ կամ նորէն շինելու համար եղած յանձնարարութիւններուն կէսը կանխիկ եւ միւս կէսն ալ շինուելէն ետքը վճարելի է։

ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՈԲԴՈՐ ԱՃԷՄԵԱՆ ՊԷՅԻ

Ակնարաց տոբդ. Աճէմեան պէյ պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ՝ այսուհետեւ իր հիւանդները պիտի ընդունի Դալաթիա, անգլիական հիւպատոսարանին դիմաց, թիւ 1, Տոբդ. Մէլինճէնի նախկին դարմանատան մէջ, ամէն օր, բայց ի կիրակիէ, կէս օրէն վերջ մինչեւ իրիկուն։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Ա. ՍԱՂԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ա. ՍԱՂԱՏԵԱՆ